

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI 1 MAYIS 2003 BİNGÖL DEPREMİ DEĞERLENDİRME RAPORU

Bingöl'de 1 Mayıs 2003 günü saat 03:27'de meydana gelen Kandilli Rasathanesi verilerine göre 6.4 büyüklüğündeki deprem, ülkemizin içinde bulunduğu gerçekleri doğal uyarı şeklinde gözler önüne sermiştir.

Deprem 177 yurttaşımızın hayatını kaybetmesine, 520 yurttaşımızın yaralanmasına, 82 binanın tamamen yıkılmasına, 1602 bina, 4919 konut ve 599 işyerinin ağır hasar görmesine neden olmuştur.

Yaşanılan acı olay değişik açılardan değerlendirilecektir. Özellikle 200 yavrumuzu enkazı altına alan, 83'ünün ölümüne neden olan Çeltiksuyu Yatılı İlköğretim Bölge Okulu ayrıca incelenmiştir. Bu konuda İnş.Yük.Müh. Nejat Bayülke'nin çalışması rapor eki olarak verilmiştir.

1- Yer Bilimleri Açısından Depremsellik:

Bingöl ve çevresi Türkiye'nin tektonik açıdan en aktif bölgelerinden biri üzerinde yer almaktadır. Kuzey Anadolu Fay Zonu ile Doğu Anadolu Fay Zonunun kesişim noktasına yakın bölgededir. Bingöl Bayındırlık ve İskan Müdürlüğünde kurulu bulunan kuvvetli hareket sismografinin kaydettiği verilere göre ölçülen ivmeler Kuzey-Güney yönündeki bileşende 546 mg, Doğu-Batı yönündeki bileşende 277 mg ve düşey doğrultuda 472 mg'dir. Yer hareketinin süresi 17 saniye ivmesi 0.5 mg olup, yapılara gelen yatay yükün yapı ağırlığının yarısı kadar olduğu belirlenmektedir. Çeşitli kurumların yaptıkları fay düzlemi çözümlerine göre Göynük Çayı Fay Zonu ile Karakoçan Fay Zonu arasındaki merkez üssündeki faylanma sağ yönlü yanallı bir hareket sahitir.

Depremi Büyüklüğü: Magnitüdü 6.1 olan Bingöl Depremi 1963 ve 1972 Türkiye Deprem Bölgeleri Haritasında ikinci derece deprem tehlike bölgesi için beklenen boyutta bir depremdir. Bu nedenle 1996 tarihli "Deprem Tehlike Bölgeleri Haritası'na göre birinci derece deprem bölgesi olmasına karşın, 1996 öncesinde ikinci derece deprem tehlike bölgesi koşullarına göre yapılmış yapılar için 6.1 büyüklüğünde bir deprem ikinci derece deprem bölgesinde beklenen şiddetin üzerinde şiddette bir deprem değildir.

Can Kaybı: 1 Mayıs 2003 depreminde Bingöl'de olan can kaybı 22 Mayıs 1971 depreminde yine Bingöl Merkez'de olan can kaybı ile karşılaştırıldığı zaman sonuç daha olumludur. 1971'de yaklaşık 18.000 nüfuslu olan Bingöl kent merkezinde 294 can kaybı olmuştur. 1 Mayıs 2003'de ise Bingöl merkezde can kaybı 70'dir. Bingöl'ün 2003'deki nüfusu 80 000 kadardır. Bingöl Merkezde 1 Mayıs 2003 depreminde 12 adet yapı yıkılmıştır. 1971 depreminde Bingöl'deki konut binalarının çoğu çamur harçlı moloz taş duvarlı ve toprak damlı yapıdır. Bu açıdan Bingöl Merkez 1971'de bir "köy" niteliğindedir.

Bingöl Merkezde 1 Mayıs 2003 depreminde ilk anda yıkılan yapı açısından incelendiği zaman 11 adet yapı sayısı oldukça azdır. Aynı sayı 1992 Erzincan depreminde 70 kadardır. 1992'de Erzincan'ın nüfusu yaklaşık olarak bugünkü Bingöl kadardır. 1 Ekim 1995 Dinar depreminde de Dinar'da ilk anda yıkılan yapı sayısı Bingöl'e göre daha çoktur. 1995'de Dinar'ın nüfusu 40.000 kadardır. Bu depremlerin magnitüdüleri Dinar 6.0, Bingöl 6.1 ve Erzincan 6.8'dir.

Kuvvetli Yer Hareketi: 1 Mayıs 2003 Bingöl Depreminde Bingöl İl Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü binasında ölçülen yer ivmesinin Doğu-Batı bileşeninin en büyük ivmesi 0.276 g; Kuzey-Güney bileşeninde en büyük ivme 0.545 g ve düşey yönde en büyük ivme 0.472 g kadardır. Depremi ivmeölçere uzaklığı 10 km' den azdır. Düşey bileşeninin büyük olması ivme kaydının depremin merkezine çok yakın bir noktadan alındığını göstermektedir.

Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü binasının hasarı 1992'de Erzincan Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü binasındaki hasardan farklı değildir ve genellikle taşıyıcı sistemde hasar yoktur. 1992'de Erzincan'da ölçülmüş en büyük yer ivmeleri Doğu-Batı yönünde 0.5 g, Kuzey-Güney yönünde 0.40 g ve düşey yönde 0.25g kadardır. 12 Kasım 1999 depreminde yakınında 0.8 g gibi bir en büyük yer ivmesi ölçülmüş olan Bolu Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü binasında taşıyıcı sistemde önemli hasarlar vardı.

Bu açılardan bakılınca 1 Mayıs 2003 Depreminde ölçülen kuvvetli yer hareketi ile aynı tip yapı olan Bayındırlık İl Müdürlüğü Yapısındaki hasar düzeyleri bir tutarlılık göstermektedir.

2- Yapısal Hasarlar Açısından İnceleme ve Tespitler:

Deprem geniş bir alanda hissedilmiştir. Ancak Bingöl şehir merkezi, Çeltiksuyu, Sancak, Çimenli, Ortaçanak, Göltepesi, Haziran, Beyaztoprak ve Sudüğünü yerleşim bölgelerinde çok büyük hasarlar meydana gelmiştir.

Bu bölgelerdeki yapısal hasarlar sonucu çok sayıda can kaybı ve yaralı, 82 binada yıkılmış ve binlerce bina hafif, orta ve ağır hasarlar meydana gelmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak depremin olduğu andan itibaren yetkililer, teknik elemanlar ve laboratuvar görevlileri yerinde her türlü inceleme ve tespitleri yapmış ve ön değerlendirme raporunu kamuoyuna sunmuştur. Daha sonra devam eden laboratuvar çalışmaları, numune alma, değerlendirme, mevcut donatı özellikleri, işçilik ve hataları bilimsel olarak tespit edilmiştir.

Yapı hasarlarının belirlenmesine ilişkin çalışma Bingöl il merkezi, ilçeleri ve köyleri dolaşarak genel yapı karakteristiği, kullanılan malzeme ve yapım tekniklerinin incelenmesi şeklinde olmuştur. Yoğun hasar gören yapılar, özel ve kamu yapıları ile kırsal yapılar üzerinde yapıların çeşitliliği hasar nedenlerinin çokluğu dolayısıyla yapı hasarları çeşitli açılardan incelenmesi gerekir. Özellikle yapı sistem hataları, malzeme kusurları, donatı hataları, ayrıca geleneksel kırsal yapılarla yığma ve tuş duvarlı yapı hasarları incelenmelidir.

3- İMO Yetkili Laboratuvarlarınca Yapılan Tespitler:

Deprem bölgesinde özellikle kamu binalarından alınan numuneler üzerinde yapılan deneylerle bazı yapıların malzeme dayanımı değerleri bulunmuştur. Şa değerlendirilmelere göre 1994 yılında inşaatına başlanan Bingöl Lisesi orta hasarlı ve beton dayanımı 91 kg/cm², Bingöl Yatılı Erkek Yurdu 1998 yılında yapılmış orta hasarlı ve malzeme dayanımı 117 kg/cm², Anadolu Öğretmen Lisesi 1963 yılında yapılmış hafif hasarlı malzeme dayanımı 172 kg/cm², Ziraat Bankası hafif hasarlı ve malzeme dayanımı 125 kg/cm², Endüstri Meslek Lisesi 1965 yılında yapılmış hafif hasarlı malzeme dayanımı 87 kg/cm², Anadolu Lisesi 1992 yılında yapılmış hafif hasarlı malzeme dayanımı 127 kg/cm², ağır hasarlı binalardan alınan numunelere göre malzeme dayanımı Karaelmas Lisesi 121 kg/cm², Trafik Bölge Binası 141 kg/cm², Hulusi Sayın Lisesi 172 kg/cm², yıkılan binalarda özel binada 31 kg/cm²dir.

İleride statik analizi ve değerlendirilmesi eklenen Çeltiksuyu Yatılı Bölge Okulu'nda ise 85 kg/cm² bulunmuştur.

Donatı ve işçilik değerlendirmeleri sonucu incelenen binalarda etriye sıkılaştırmaları yapılmadığı gibi çok fazla etriye aralığı düzenlendiği tespit edilmiştir.

4- Betonarme Binalarda Kullanılan Beton Niteliği:

Bingöl'de betonarme yapılardaki betonun yapımında kullanılan agreganın tane boyutları nitelikli beton yapım koşullarına uygun değildir. Nitelikli beton için kullanılan çakılın en büyük boyutunun 2.5-3.0 cm den büyük olmaması gerekir. Oysa Bingöl'de yapılan betonlarda kullanılan agreganın, içinde 10-15 cm gibi boyutu olan ve "taş" olarak nitelenen malzemeye çok sık rastlanmaktadır. Ayrıca pratikte çok karşılaşılan dere yataklarından alınmış kum silt karışımı doğal agreganın bölgede de yaygın bir şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Bingöl'de depremden sonra yıkılmış ya da ağır hasarlı betonarme yapıların hemen hepsinde gözlenmiş bu cins beton ile bitmiş yapıda projede istenen dayanımdaki betonun gerçekleştirilmiş olması zor hatta olanak dışıdır.

Bu koşullarda yapılmış betonların basınç dayanımları Erzincan'da yaklaşık 90 ± 30 kg/cm² olmaktadır. Bingöl'de çeşitli betonarme yapılardan İnşaat Mühendisleri Odası'na alınmış beton örneklerinin basınç dayanımı 95 ± 47 kg/cm² olarak bulunmuştur. Beton dayanımındaki standart sapmanın büyük oluşu betonda homojen bir yapı olmadığını, betondaki taşların yönünün değişmesine bağlı olarak dayanımda önemli değişimler olabileceğini göstermektedir.

Bu tarz beton üretiminin ana nedeni ülkemizde mühendislik bilgisinin yeterli düzeyde olmasına rağmen denetim mekanizmasının çalışmamasıdır.

Devamı 4'de

- TMMOB ve Odadan	2'de
- Ankara Ulaşımı Paneli	3'de
- Öğrenci Kurultayı 2003	3'de
- Deprem Zararlarını Azaltma Çalıştayı	6'da
- ÇEAŞ ve Kepez'de Geline Durum	8'de

REYHANLI TEMSİLCİMİZ SİLAHLI SALDIRI SONUCU HAYATINI KAYBETTİ

İnşaat Mühendisleri Odası Hatay Şubesi Reyhanlı Temsilçisi Fatma Kaçar 13 Mayıs 2003 günü uğradığı silahlı saldırı sonucu hayatını kaybetti. 1969 doğumlu olan Fatma Kaçar 1990 yılında Akdeniz Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümünden mezun olmuştur.

Cinayetin ardından meslek örgütleri olayı kınamışlar ve Odamıza baş sağlığı mesajları göndermişlerdir.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak saldıranı kınıyor ve Fatma Kaçar'ın yakınlarına baş sağlığı diliyoruz.

KIBRIS'TA "DEPREM SEMPOZYUMU"

13 Haziran 2003 günü Mimar-Mühendis Mehmet Asi Göze anısına, Kıbrıs Türk Mimar ve Mühendis Odaları Birliği Konferans Salonu'nda "Deprem Semineri" düzenlendi. Seminerde,

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Kıbrıs İnşaat Mühendisleri ve Mimarlar Birliği, KTMMOB İnşaat Mühendisleri Odası ve Mehmet Asi Göze Vakfı ile çok sayıda konuk katıldı.

Mehmet Asi Göze anısına gerçekleştirilen seminerin açılışında, KTMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Salim Piyale, Kıbrıs İnşaat Mühendisleri ve Mimarlar Birliği Başkanı Andonis Delekamos, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Taner Yüzgeç, Kıbrıs Teknik Odası Başkanı Themis Demetriou, KTMMOB Başkanı Ahmet Ulaş ve Mehmet Asi Göze Vakfı Başkanı Bektaş Göze birer konuşma yaptılar.

Devamı 7'de

5. Ulusal Deprem Mühendisliği Konferansı

26-30 Mayıs 2003 tarihinde İstanbul'da yapıldı.

Ayrıntılar 3'de

TMMOB VE ODADAN

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

HASAN BALIKÇI İLE İLGİLİ KAMPANYA BAŞLATILMIŞTIR

Kamu haklarını savunarak, elektrikte en büyük kaçağın olduğu imalathaneleri denetlediği, Adana'da kaçak elektrik kullanan imalatçılara karşı mücadele ettiği, tehdit ve önerilen rüşvetlere aldırma için geçici görevle sürgün edildiği Şanlıurfa'da dönüşüne az bir süre kala görevi başında kiralık katillerce planlı bir şekilde katledilen 1998-2000 yılları Yönetim Kurulu Üyesi ve 2000-2002 yılları Yazman üyesi Elektrik Mühendisi Hasan BALIKÇI ile ilgili olarak Sabah Gazetesi yazarı Necati Doğru bir kampanya başlatmıştır. Hasan Balıkçı'nın katilleri 8 aydır yakalanmadı. Bütün okurlar, sivil toplum kuruluşları "adalet isteyen herkes" omuz versin. Bu ülkenin 200 bin kişilik jandarma gücü, 175 bin kişilik polis teşkilatı var. Kaçak elektrik kullananların üstüne giden dürüst, idealist elektrik mühendisi Hasan Balıkçı'yı kiralık katil tutarak öldürten fabrikatör Zeki Akkoyun 8 aydır yakalanmadı. Adana Emniyeti, Ankara Emniyeti, İçişleri Bakanı ve Enerji Bakanı ne yapıyor? Telefon ve faksla İçişleri Bakanı ile Enerji Bakanına şu soruyu soralım: "Niçin yakalanmıyor Mühendisi vurdurutan fabrikatör". Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler Tel: 0312 215 82 38, 0312 222 94 05 İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu Tel: 0312 425 40 80 Faks: Faks: 0312 418 17 95

lar ve ozanlarımız adına 2 Haziran Pazartesi günü Ahmed Arif'in mezarı başına karanfiller bırakarak başladı. Yine yakın zamanlarda yitirilen Mustafa Ekmekçi'nin ve Uğur Mumcu'nun mezarları ziyaret edildi.

3 Haziran 2003 tarihinde Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde gerçekleştirilen anma toplantısı MMO Başkanı Emin Koramaz ve Edebiyatçılar Derneği Genel Sekreteri Gökhan Cengizhan'ın açılış konuşmalarıyla başladı. MMO üyesi Oğuz Türkyılmaz'ın yönettiği panel / forum bölümünde İlhan Akalın Orhan Kemal'i, Yücel Kayıran Nazım Hikmet'i, Canip Yıldırım Ahmed Arif'i anlattılar. Yine etkinlikte Tahir Abacı, Nazım Hikmet, Ahmed Arif ve Orhan Kemal'i toplu bir değerlendirmeye sundu. Rüştü Asyalı da Nazım Hikmet, Ahmed Arif ve Orhan Kemal'in yaşamlarından, şiirlerinden ve yazılarından kesitler aktardı. Dinleti bölümünde ise Gülay Akgün ve Fatih Erenler konukların karşısındaydı.

MİMARLAR ODASI DANIŞMA KURULU TOPLANTISI YAPILDI

Mimarlar Odası'nın 38. Dönem 2. Danışma Kurulu 9-11 Mayıs 2003 tarihlerinde Bursa Kirazlıyayla'da toplandı. Yaklaşık 150 delegeenin katıldığı kurula İnşaat Mühendisleri Odası'nı Yönetim Kurulu üyemiz Haluk İşözen temsil etti.

Mimarlar Odası Başkanı Yücel Gürsel'in açılış konuşmasıyla başlayan kurulun gün-

deminde (a) Yapı denetimi, (b) Uluslararası Mimarlar Birliği UIA, 2005 İstanbul Kongresi, (c) Örgütlenme, (d) Meslek içi eğitim konuları yer aldı.

Yapı denetimi konusu8nda hazırlanan rapor delegeler tarafından zengin bir katılımıyla ve her yönüyle değerlendirildi.

Raporun en çok tartışılan bölümleri ise

- 4708 sayılı yasa uyarınca 19 ilde 2 yıldır yürütülmekte olan uygulama, yasanın sakıncalarını ve yetersizliklerini daha da açık bir şekilde ortaya koymuştur. Bugün, bakanlık da dahil, ilgili tarafların tümü, yapı denetimi sisteminde kapsamlı bir değişikliğin ihtiyacında birleşmektedir.

- Deprem faktörü, yapı sürecinde, dolayısı ile yapı denetiminde en önemli faktördür. Ancak. Sistemin sadece "depreme dayanıklı" inşaat amaçlaması yetersizdir. Yapıları sadece "karkas" olarak gören "denetim" anlayışı terk edilmeli, yapıların ve yapı çevrenin bir bütün olarak yaşanabilir koşullarda, yaşam kalitesini gözetir bir yaklaşımla üretilmesi ve geliştirilmesi sağlanmalıdır. Bu bağlamda, mimarların yapı denetimindeki ağırlığı yeniden irdelenmelidir.

- Yapı sürecinde denetimden sorumlu olabilecek mimar ve mühendislerin asgari formasyon standartları belirlenmeli, bu formasyon meslek içi eğitim ve sınav sistemi ile desteklenmelidir.

- Lisans ve lisans üstü eğitimde "yapı denetimi" eğitim programlarına alınmalıdır.

DEVİRCİ YAZAR VE OZANLARIMIZI ANMA ETKİNLİKLERİ

Makina Mühendisleri Odası, Haziran ayında yitirdiğimiz devirci yazar ve ozanlarımızdan Nazım Hikmet, Ahmed Arif ve Orhan Kemal'i çeşitli etkinliklerle andı.

"Devirci yazar ve ozanlarımızı anyoruz" başlığı altında Makine Mühendisleri Odası'nca gerçekleştirilen etkinlikler; öncelikle üç şair ve ozanımız ve tüm devirci yazar-

TEKNİK KONGRE ÇALIŞMALARI SÜRÜYOR

Türkiye İnşaat Mühendisliği 17. Teknik Kongresi ve Sergisi çalışmaları içinde yer alan Yürütme, Teknik, Bilim ve Onursal Danışma kurulları üyelerini bir araya getirmek, kongrenin vizyonunu belirlemek amacı ile düzenlenmesi planlanan kokteyllerden ilki 9 Haziran 2003 günü saat 18:30-20:00 arasında ODTÜ Mezunları Derneği Vişnelik tesislerinde yapıldı. Elli dört konuşun katıldığı kokteyde Teknik Kongrelerin tarihine ilişkin bir sunum da gerçekleştirildi.

İkinci kokteyl ise İstanbul'da Yıldız Teknik Üniversitesi Yıldız Hisar tesislerinde 12 Haziran 2003 Perşembe günü saat 18:30-20:00 arasında yapıldı. Otuz yakın konuşun yer aldığı kokteyde özellikle ödüllü öğrenci makale yarışmaları, ödüllü öğrenci proje yarışmaları ve ülkemizde inşaat mühendisliği eğitimi verilen üniversitelerden seçilen öğrencilerin kongreye getirilmesi ve ağırlanmasına ilişkin projeler tartışıldı.

ŞUBE ETKİNLİKLERİMİZDEN

ANTALYA ŞUBE

ÇELİK YAPILAR SEMİNERİ

İMO Antalya Şubesi ve Türk Yapısal Çelik Derneği'nin birliğinde düzenledikleri "Çelik Yapılar" konulu seminer 6 Haziran 2003 günü İMO Antalya Şube Toplantı Salonunda yapıldı. Açılış konuşmasını İMO Antalya Şubesi Başkanı Kamuran Olca'yın yaptığı etkinlik 13:15 de başladı.

Seminerde;

- Yapısal çeliğin Özellikleri ve Kullanım Alanları (Prof. Dr. Nesrin Yardımcı),
- Çelik Yapıların Avantajları (Selçuk Özdi),
- Çelik Endüstri Yapılarının Tasarımı (Prof. Dr. Nesrin Yardımcı),

- Kirişlerde Yanal Burkulma (Doç. Dr. Cavidan Yorgun) bildirileri tartışıldı.

DENİZLİ ŞUBE

BETONDA DAYANIKLILIK İÇİN C30 SEMİNERİ DENİZLİ'DE YAPILDI

İMO Denizli Şubesi, THBB ve ÇMİS tarafından ortaklaşa olarak düzenlenen "Betonda Dayanıklılık için C 30 Semineri", 24 Haziran 2003 günü Denizli'de Esnaf Sarayı Toplantı Salonunda yapıldı. Prof. Dr. Erbil Öztekin "17 Ağustos 2001 tarihli Beton Kalite Deklarasyonu, Beton Dayanıklılığın Önemi, Dayanıklılığı Etkileyen Etmenler" ve "Betonun Bakımı ve Kürü", Prof. Dr.

İlhan Eren de "çeşitli Sınıflardaki Beton ve Çelik Kalitelerinin Yapı Tasarımına Etkisi" başlıklı sunumlarını gerçekleştirmişlerdir.

İZMİR ŞUBE

TMMOB-2003 (Türkiye İnşaat Mühendisliği Öğrenci Buluşması); 30 Haziran-4 Temmuz 2003 tarihlerinde İzmir'de Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği'nin ev sahipliğinde D.E.Ü. Seferihisar / Payamlı Öğrenci Eğitim ve Dinlenme Tesislerinde gerçekleştirilecek. Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği öğrencilerinden oluşan GEÇİT Öğrenci

Topluluğu'nca Radyo Dokuz Eylül, D.E.Ü. Mühendislik Fakültesi Bilim Derneği ve İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi'nin katkılarıyla düzenlenen, Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden 40'a yakın üniversiteden öğrencilerin katılacağı organizasyon kapsamında; konferanslar, konser, plaj aktiviteleri, tiyatro, teknik gezi, canlı radyo yayını ve ünlü konuklar yer alacak.

Düzenleyen:

Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü

Yer:

Seferihisar / Payamlı Öğrenci Eğitim ve Dinlenme Tesisi

YAPI MALZEMESİ KURULTAYI 2003

"YAPI MALZEMESİNİN GELECEĞİ" 04-05 ARALIK 2003 İSTANBUL

YAPI MALZEMESİ UZMANLARI DERNEĞİ

yapı endüstri merkezi

TMMOB

makina mühendisleri odası metalurji mühendisleri odası

II. DEMİR ÇELİK SEMPOZYUMU VE SERGİSİ

2003 Ekim 22-23-24

22 - 23 - 24 EKİM 2003

ZONGULDAK KARAELEMAN ÜNİVERSİTESİ KONFERANS SALONU

SEKRETERYA

Makina Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi Metalurji Mühendisleri Odası Zonguldak İl Temsilciliği

8 Kasım Dünya Şehircilik Günü 27. Kolokyumu

Çağrı ve Bildiri Duyurusu

"ŞEHİRCİLİKTE REFORM"

6-7-8 Kasım 2003 Mersin

TMMOB Şehir Plancıları Odası

MERSİN Üniversitesi

“ANKARA ULAŞIMININ DÜNÜ, BUGÜNÜ, YARINI” PANELİ YAPILDI

Kentlerdeki ulaşım planlarının hazırlanmasında, kamuyu- nun bilgilendirilmesinde ve uyarı görevinde meslek odalarına düşen sorumluluktan hareketle ve Ankara'nın artan ulaşım sorunlarını değerlendirmek üzere, İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi "Ankara Ulaşımının Dünü, Bugünü, Yarını" konulu bir panel düzenledi. Panelde konunun teknik uzmanları ile farklı taraflarını bir araya getiren etkinlik, 14 Mayıs 2003 tarihinde Karayolları Genel Müdürlüğü Toplantı Salonunda gerçekleştirildi.

İMO Ankara Şube Başkanı Kemal Türkarıslan açılış konuşmasında özet olarak; Kent kültürü ve vatandaşlık bilinci olan herkesin evinin kapısından dışarıya adım atmasıyla başlayan yaşamın bir parçası olan ulaşım ve planlamayı içinde yaşarken düşünmesi ve sorgulaması gerektiğini, her an, her yerde ve her konuda içinde bulunduğu ulaşım ve planlama olgusunun çağdaş ve bilimsel değerlendirmeleri yapması gerektiğini böylece yaişanılan mekannların gerçek kimliğine bürüneceğini ifade etmiştir. Türkarıslan, konuşmasında, Ankara'nın, taşından başlayarak, sokaklarını, caddesini yayasını, aracını, trafiğini, geçitlerini, metrosunu kısaca Ankara ulaşım politikalarını kamuyu önünde meslek bilinci doğrultusunda tartışılacağı belirtmiştir.

Türkarıslan, bu tartışmanın amacının, Ankara için geçmişte planlanan ve yapılanlarla, günümüzde yapılan yatırımlar ve gelecek planlarının bilimsel mercek altında uzmanlarca incelenmesi, doğru yatırımların desteklenmesi, yanlışların nedenlerinin ortaya konulması ve çözüm önerilerinin sunulması olacağını vurgulamıştır.

Bu panel için Ankara şubemiz, meslek odalarımızı, konunun uzmanlarını, planlamacıları, danışmanları ve uygulamaları bir araya getirmek için tüm ilgililere çağrı yapmıştır.

Panel, İnşaat Mühendisi Umur Çevrem tarafından Ankara kentinin ulaşımında dünü, bugünü ve alınan kararlarla şekillenmekte olan yarınına ortaya koyan görsel bir sunuşla

başlamıştır. Panele katılan konuşmacıların görüşlerinin bir özeti sunuluyor.

İnşaat Mühendisi Mete Ozer :Trafik ve ulaşımın, kentte alınan arazi kullanım kararları ve kentin sosyo-ekonomik etkinliklerinin sonucunda ortaya çıktığını,

Ankara içinde gerçekleştirilen projelerle kentin merkezinin Yenimahalle'nin batsına mı alınmak istendiğini,

Ankara ulaşımında pahalı ve hatalı sistemlerin olduğunu Kuşulu Park Kavşağının, Ankara Bulvarı Kavşağının, Akay Kavşağının projelendirme sistemlerinin çok kötü olduğunu, Ulus Kavşağı'nda rahat bir trafik akımı varken, köprü- lü kavşak yapılmak istenmesinin anlaşılır olmadığını,

Katlı kavşakların kenti içerisinde yaya hareketini önemli miktarda zorlaştırdığı için istenmediğini, kentlerin insanlar için olduğunu ve insan boyutunda çözülmesi gerektiğini,

Ankara için alınan, uygulama ulaşım kararlarında öne çıkan hususları ve bu hususların planlama ve ulaşım, trafik mühendisliği başlıklarında toplayarak değerlendirdi.

Doç.Dr. Cüneyt Ekler : Ankara'nın ulaşım projelerinde son 8-10 yıldır plansızlık, bilime ve uzmanlığa saygısızlık, gizlilik ve gösterişli yatırım merakı damgasını vuruyor. Yolculuklar otomobilden toplu taşıma kaydırılmaktadır. Otomobil kullanımını caydırıcı önlemler alınmalıdır. Dünyada bunun örnekleri var. Merkeze girişi yasaklama, az oto-

park yapımı veya park ücreti pahalı otoparklar yapmak gibi konularda büyük kentlerde plansızlık benzeşmeleri çerçevesinde temel sorunlar ve kent merkezlerinin özendirilmesi veya özendirilmemesi konularında bilgilendirme yaptı.

Ulaşım Plancısı Erhan Öncü: Genel olarak Ankara'nın değişik noktalarında inşa edilen ve edilmekte olan katlı kavşaklarla özellikle kent merkezinde istenmediği halde araçların yoğunlaştığı ve transit trafiğin yaya ağırlıklı bölgeleri kullanmalarının tehlikeli bir biçimde teşvik edildiğini;

Ulaşım sistemi içerisinde insan psikolojisi, idari yapılanma, ücretlendirme, kurumlar arası ilişkiler, farklı ulaşım türlerinin olduğunu ve meslektaşların gabaletlerini ulaşımı bütün etkileyici faktörlerle, fiyatlandırmasıyla, yasal önlemlerle, özendirilmesiyle, yayalaşmasıyla her boyutu birden aynı senaryonun farklı oyuncularıyla birçok amaca hizmet için çözmek olduğunu,

Kentin merkezinin içinden geçilmesi zor ama ulaşılması kolay bir merkez olması gerektiğini (Dünyadaki örnekleri gibi) ifade etti.

Yrd.Doç.Dr. Cumhur Aydın : Kavşak uygulamaları ile kent merkezinin hızlı araçlara terk edilmekte olduğunu, başta insana öncelik verilmemesi ve yaya güvenliği ortadan kaldırılmasının sakıncalarına işaret etti. Belediyenin kent alan kullanımlarını hiçbir teknik analiz ve danışmaya gerek duymadan ve planlama yapmaksızın değiştirmekte olmasının kaynak savurganlığı ve bilinim dışlanması olarak nitelendirildi. Yerel yönetim başkanı olarak elbette bazı kaynakları kullanma yetkilerinin olduğunu ancak son kararı verirken bu kaynakların mutlak surette ilgili konulardaki bilim insanlarının görüşleri ve kamuyu yakınlaştırmalarıyla bir potada eritilmesi gerektiğini belirterek konuşmasını tamamladı.

İMO ANKARA ŞUBESİ ÖĞRENCİ KURULTAYI 2003

TMMOB İMO Ankara Şubesi Öğrenci Kurultayı 25 Mayıs 2003'te ODTÜ Kültür Kongre Merkezi Kemal Kurdaş Salonunda gerçekleştirildi. Kurultay 400'e yakın katılımla gerçekleştirildi. Kurultayda İnşaat Mühendisliği bölümü öğrencilerinin sorunları, öğrenci komisyonunun daha önce belirlediği "Eğitim-Mühendislik ve İnşaat Mühendisliği Eğitimi, Üniversite - Meslek Odası-Öğrenci ilişkileri ve Türkiye'de ve Dünya'da İnşaat Mühendisliği Eğitimi" ana konu başlıkları altında tartışıldı.

Başkanı Kaya Güvenç ve İMO Ankara Şube Başkanı Kemal Türkarıslan birer konuşma yaptılar.

Kurultayın ilk bölümünde İMO öğrenci komisyonunun hazırladığı rapor ve hemen ardından da İMO Ankara Şube etkinliği alanındaki Gazi, Kırıkkale, Atılım, Orta Doğu Teknik, Cumhuriyet ve Karaelmas Üniversitelerinden gelen öğrenciler, kurultaya davetli olarak katılan konuk İzmir Şube Öğrenci Komisyonu ve Gazi Üniversitesi

Yapı Öğretmenliği bölümü öğrencileri konu hakkındaki raporlarını sundular.

Kurultayın üçüncü kısmında ise katılımcı üniversitelerin öğretim elemanları kurultayın konu başlıkları ve öğrenci komisyonlarının sundukları raporlar hakkında görüş bildirdiler.

Kurultayın forum bölümünde ise öğrenciler ve öğretim elemanları dile getirilen sorunlar hakkında karşılıklı soru-cevap şeklinde çözümler bulmaya çalıştılar.

Yoğun geçen kurultayın yorgunluğu, düzenlenen "Gençlik Şöleni" ile coşkuya dönüştü. Gençlik Şölenine türkülerle Vedat Ülger ve Grup Günyüzü, şairleri ve dia gösterimi ile Mehmet Özer katıldılar.

Ankara'da yerel anlamda yapılan kurultayın önümüzdeki yıldan itibaren öğrenci yönelik uygulamasının tüm ülke sathına yayılması ile birlikte ülke genelinde yapılmalı dileği ile kurultay sonuçlandırıldı.

Kurultay sonunda oluşturulan komisyonun hazırlayacağı bir sonuç bildirgesinin yayınlanmasına da karar verildi.

Kurultaya ışık tutmak amacıyla İMO Ankara Şubesi tarafından hazırlanan mevcut durum analizi raporu gelecekte Odamızın üyesi ve yöneticisi olacak öğrencilerimizin üniversitelerde söz ve karar sahibi olacağı bilimsel, demokratik, özerk bir üniversite taleplerine yönelik atılan bir adım olarak kurultay katılımcılarına dağıtıldı.

KONUK VE KATILIMCI HOCALAR

Y. Doç. Dr. Ahmet Şenol (Cumhuriyet Ü.), Arş. Gör. Hamdi Elcuma (Erciyes Ü.), Arş. Gör. Behiye Somuncu (Erciyes Ü.), Dr. Özgür Anıl (Gazi Ü.), Arş. Gör. Kamuran An (Erciyes Ü.), Doç. Dr. Lale Balas (Gazi Ü.), Dr. Cumhur Aydın (Atılım Ü.), Arş. Gör. Bahadır Alyavuz (Gazi Ü.), Prof. Dr. Erol Uluğ (Atılım Ü.), Prof. Dr. Sinan Altın (Gazi Ü.), Y. Doç. Dr. Fatih Aşlan (Zonguldak Karaelmas Ü.), Prof. Dr. Mustafa Tokyay (ODTÜ), Oğuz Güneş (Atılım Ü.), Tolga Atış (Atılım Ü.).

5. ULUSAL DEPREM MÜHENDİSLİĞİ KONFERANSI İSTANBUL'DA YAPILDI

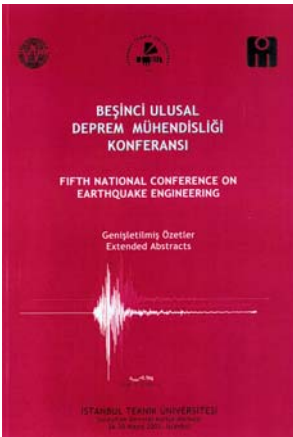
5. Ulusal Deprem Mühendisliği Konferansı 26-30 Mayıs 2003 tarihleri arasında, İstanbul'da, İTÜ Süleyman Demirel Kültür Merkezi toplantı salonlarında yapıldı. Deprem Mühendisliği Türk Millî Komitesi, İTÜ, İMO İstanbul Şubesi, TDV, İTÜ Yapı ve Deprem Uygulama Araştırma Merkezi, İTÜ Deprem Eğitim Merkezi, İTÜ Afet Yönetim Merkezi, BÜ Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Merkezi, ODTÜ Deprem Mühendisliği Araştırma Merkezi, ODTÜ Afet Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, JfMO İstanbul Şubesi, JMO İstanbul Şubesi ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen konferansın açılış konuşmalarını Odamız Başkanı Taner Yüzgeç ve İstanbul Şubemiz Başkanı Cemal Gökçe yapmışlardır. On sekiz oturum üzerinden sürdürülen konferansın oturumların başlıkları;

Depreme Dayanıklı Yapı Tasarımı I-II - III / Yerel Zemin Etkileri / Tektonik ve Sismik Tehlike / Altyapı Sistemleri / Özel Yapıların Tasarımı-Barajlar / Güçlendirme ve Deneysel Çalışmalar / Yapıların Deprem Güvenliğinin Saptanması / Sosyo-Ekonomik ve Bölgesel Etkiler / Kuvvetli Yer Hareketi ve Kaynak Özellikleri / Tarihi Yapılar ve Anıtlar / Zemin Dinamiği ve Sıvılaşma / Yapı Dinamiği / Özel Yapıların Tasarımı-Köprüler / Yönetmelikler ve Tasarım Uygulamaları / Yeni Teknolojiler-I - II

olup 89 bildiri tartışılmıştır. Ayrıca iki oturumda da 33 poster sunumu gerçekleştirilmiştir. Konferansta ayrıca kimi oturumlar öncesi oturum başlığına uygun özel davetli konuşmacılar değerlendirilmelerini izleyicilerle paylaşmışlardır. Bu konferansta özel davetli sunumları gerçekleştiren konuşmacılar ise Mustafa Erdik, K. Ishihara, Haluk Eyidoğan, A.K.Chopra, M. Hamada, Haluk Sucuoğlu, R. Spence, Polat Gülkan, Atilla M. Ansal, M. N. Fardis, Nuray Yaminadoğlu, Oral Büyükköztürk olmuşlardır.

29 Mayıs 2003 günü ayrıca düzenlenen özel bir oturumda da Bingöl depremi tartışılmıştır. Erhan Karaesmen'in yönettiği oturuma Zekai Celep, Polat Gülkan, Nejat Bayülke konuşmacı olarak katılmışlardır.

5. Ulusal Deprem Mühendisliği Konferansı Genişletilmiş Özetler kitabının sunuşunda, Konferans Düzenleme Kurulu Başkanı Hasan Boduroğlu, bu etkinliğin önemini "Ülkemiz son on yıl içinde büyük depremlerle sarsılmış ve acı deprem deneyiminden geçmiştir. Bu acı deneyimler deprem mühendisliği ile ilgili araştırmaları artırmıştır. Deprem mühendisliğinin amacı olabilecek depremlerde hiç can kaybı olmaması ve mal kaybının da en aza indirilmesi olarak özetleyebiliriz. Bu konferans da bu konuda yapılan çalışmaların sonuçları tartışılacaktır" sözleriyle vurgulamıştır.

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ 1 MAYIS 2003 BİNGÖL DEPREMİ

5- Betonarme Binalarda Donatı Kusurları:

Bölgedeki yapı hasarlarının oluşumunda ve göçen yapılarda donatı kusurlarının Büyük etkisinin olduğu düşünülmektedir. Özellikle etriye düzeni ve sıklaştırması yok denecek durumdur. Birçok yerde etriye aralığı 50 cm'ye kadar çıkmaktadır. Düğüm noktalarında etriye sıklaştırmasına rastlanmadığı gibi, kolon - kiriş bağlantı noktalarında beton işlevini yerine getirememiş, işlevsizliğine kendi niteliksizliği de eklenince hasar daha yüksek olmuştur.

Bununla birlikte donatı bindirme boyları, ek yerlerinde donatıların üst üste getirilmeyerek sürekliliğin sağlanamaması, kirişlerde etriye düzeninin iyi yapılmaması, düşey donatılarla etriye bağlantılarının kolayca kopması da işçiliğin oldukça kötü olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Yapılarda rastlanan donatı kusurlarında ana neden yine eğitim ve bilgisizlik değil, denetim eksikliğidir.

6- Betonarme Binalarda Sistem Hataları:

Bingöl'de 1971 deprem öncesinden kalan yapılar, 1975 yılı deprem yönetmeliğine göre yapılan yapılar ve 1998 yönetmeliğine göre yapılan yapılar ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Yıkılan ya da ağır hasar gören yapılarda hasar nedenlerini sıralarsak;

a) Genellikle sistem hatası veya eksiği bulunan yapılar:

Düzgün taşıyıcı sistem kurgusu olmayan, düzensizlikleri bulunan, güçlü kolon-zayıf kiriş ilkesine aykırı olan, ön ve arka kapalı çıkmalarından dolayı çerçeve oluşturmayan, yanal ötelemeyi engelleyecek perdesi bulunmayan yapılardır.

b) Malzeme ve İşçilik nedeniyle yapılan hasarlar:

Beton imalatının ve korunmasının denetimsizliği nedeniyle malzeme dayanımlarında aşırı düşük değerlere varması ve en önemlisi deprem tesirlerine göre süneklik sağlayacak ve enerji tüketecek kolon-kiriş birleşimlerindeki etriye sıklaştırmalarının yapılmaması olarak belirtilebilir.

ÇELTİKSUYU YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULU (YİBO) PANSİYON BİNASI

1 Mayıs 2003 depreminde bodrum katının üzerindeki katların birbirine yıkılarak 83 can kaybına neden olan bu yapının kamuoyunda yarattığı büyük ilgi nedeni ile ayrıntılı olarak incelenmesi gerekmektedir.

Çeltiksuyu Yatılı İlköğretim Bölge Okulu Pansiyon Binası 1 Mayıs 2003 günü olan depremde Resim-1'de görüldüğü biçimde yaklaşık Batı yönüne doğru yıkılmıştır.

Resim 1 - Çeltiksuyu YİBO Pansiyon Binasının Yıkılma Görüntüsü

Yapının merdivenle çıkılan ve zemin kat olarak nitelenen ilk katı 50 cm kadar doğuya doğru kaymış biçimde yıkılmış iken diğer katları batıya doğru bir alt kata göre sırası ile 110 130 ve 160 cm kadar ötelenerek ve hafif biçimde güneybatıya doğru dönerek yıkılmıştır.

Yapının uzun yönü yaklaşık kuzey-güney doğrultusundadır. Yapı kısa yönde batıya doğru yıkılmıştır. Yapının doğu cephesinde 1. katındaki yatakhane bölümlerinde çelik dolap ve yatakların bir üst kattaki döşemenin bir ucunu taşıdığı görülmektedir. Yapı ayrıca büyük miktarlarda batı yönüne kaymıştır. Bu nedenle doğu kenar tarafındaki dolap ve karyolaların üzerine bir katın döşemesi gelirken batı taraflarındaki yatakhane bölümlerine birden çok katın döşemesi, yapının katlarının batı yönüne büyük ötelenme ile kayması nedeni gelmiştir için buradaki çelik dolap ve karyolalar birden çok sayıda kat döşemesinin altında ezilmiş ve yapının batı cephesi tarafında canlı kurtarma olamamıştır. Buna karşılık dolap ve ranzaların tek kat taşıdığı doğu kenarındaki 1. kat yatakhanelerinden canlı kurtulan ya da kurtarılan olmuştur.

ÇELTİKSUYU YİBO PANSİYON YAPISININ ÖZELLİKLERİ

Proje Özellikleri: Yapı bodrum, zemin ve üç normal katlı olarak yapılmıştır. İhalesi 1995 yılında yapıldığı öğrenilmiştir. Yapı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü'nün 9661 sayılı "300 Kişilik Tıp Yurt Binası" projesine göre yapılmıştır.

Proje 1. ve 2. derece deprem bölgesine ve o tarihlere yürürlükte olan 1972 tarihli "Türkiye Deprem Tehlike Bölgeleri Haritası"na göre ikinci derece deprem bölgesi alınarak ve yine o tarihlere yürürlükte olan 1975 tarihli "Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre yapılmıştır. Projesine göre yapının hesapları B160 dayanım sınıfında, 28 günlük silindirik basınç dayanımı 140 kg/cm² olan beton ve St-I sınıfı, akma dayanımı 2.4 ton/cm² olan inşaat demiri kullanılmıştır.

Yapının uzun yönde 12 aksı vardır: Boyu ise 41.2 metre kısa yönde 3 ana ve bir tall aksı vardır. Kısa yönde 13.10 metre boyutundadır. Bodrum ve zemin kat kalıp planı ve zemin kat kolon aplikasyon planı Şekil-1 ve 2'de verilmektedir. Kat yükseklikleri 3.20 metredir.

Yapının hesaplarında 1975 tarihli "Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik" gereği kullanılan

deprem hesap yatay yük katsayısının

$$C = C_0 K S I$$

denkleminde hesaplanması gerekir. Burada C_0 deprem tehlike bölge katsayısı, ikinci derece deprem bölgesi için 0.08, K katsayısı betonarme çerçevesi yapı olarak 0.8 ya da 1.0 alınması ve önem katsayısı olarak da söz konusu yönetmelik Tablo 13.5'e göre "Halkın Çok Yığıldığı Yapılar" olarak nitelenerek 1.5 olarak alınması gerektirdi.

Ancak tablonun bu tanımında parantez içinde halkın çok yığıldığı yapılara örnek olarak verilen yapı tipleri için "yatakhane" binalarının yer almamasından gidilerek önem katsayısı 1.0 alındığı öğrenilmiştir. S yapı dinamik katsayısı ise yapının periyodu ve zemin koşulları dikkate alınarak bu yapı için 1.0 alınmış olması gerekir. Yapının 5 katlı olması nedeni ile titreşim periyodu $T = 0.5$ saniye alınır ve ikinci sınıf bir zemin nedeni ile de zemin hakim periyodu $T_c = 0.42$ alınır S katsayısı $1/[0.8 + 0.5 \cdot 0.42] = 1.0$ civarında olmaktadır. Bu koşullarda yapının yatay yük hesap katsayısının $C = 0.064$ ya da 0.08 olmaktadır. Yapının ağırlığının %6.4 ya da %8'i kadar bir yatay deprem yüküne göre tasarlanması gerektirdi. Yapının hesapları temin edilemediği için kesin durum bilinmemektedir.

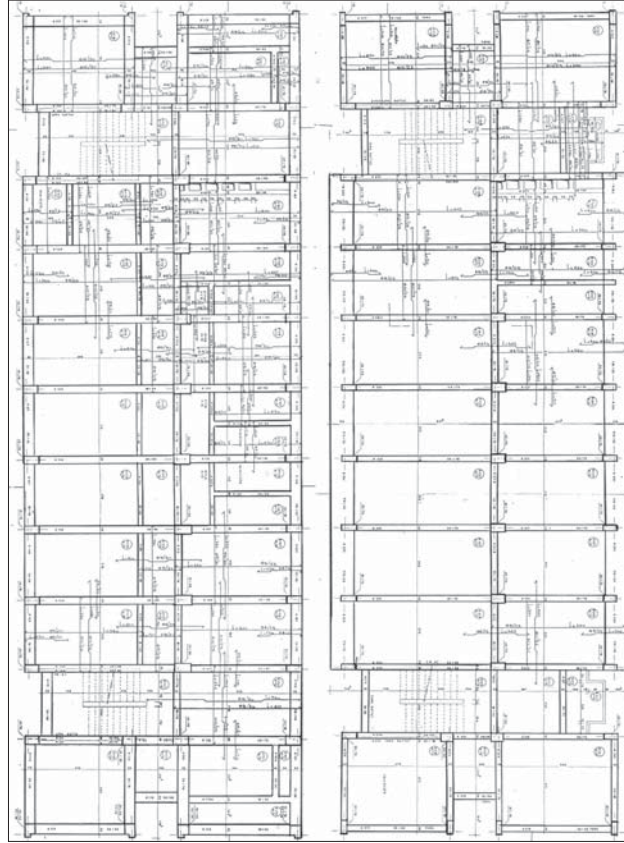
Yapım Özellikleri: Betonarme bir yapının depreme dayanıklı olması için önce projesinin deprem yönetmeliklerine ve diğer yapı standartlarına (TS-500 Betonarme Hesap ve Yapım Kuralları gibi) uygun olarak yapılmış olması yanında en önemli husus, yapının bu projeye tam olarak uyularak yapılmış olmasıdır. Projeye uygunluk taşıyıcı elemanların projedeki boyutlarda yapılmış olması, bitmiş yapıdaki beton dayanımının projedeki dayanıma çok yakın olması ve betonarme yapının taşıyıcı elemanlarının demirlerinin projede istenen biçimde, istenen çaplarda ve adetlerle ve yerlerde konulmuş olmasıdır.

DOĞRUSAL OLMAYAN İTME ANALİZİ

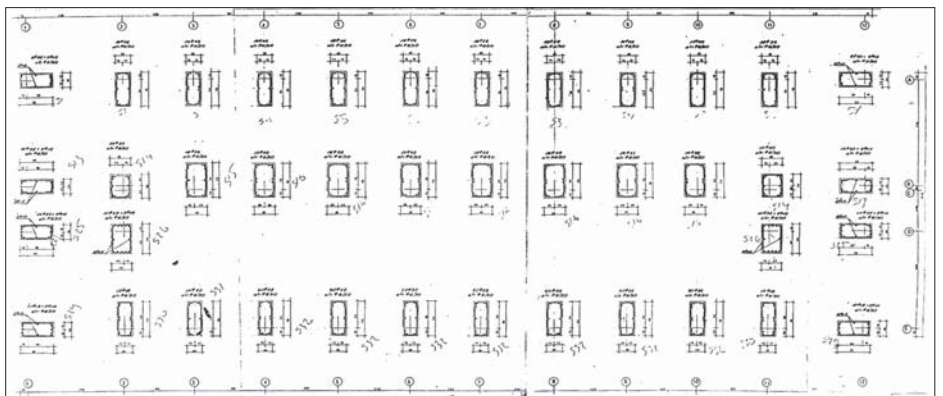
Yapının projesine göre yapıldığı varsayımı ile SAP2000 programı kullanılarak yıkılma yönünde doğrusal olmayan itme analizi yapılmıştır. Analiz sonucu bulunan yatay yük, deprem yükü, ötelenme eğrisi Şekil-3'de verilmektedir. İtme analizi sonucu bulunan yatay yük katsayısı ötelenme eğrisi Şekil-3'de verilmektedir. Bu eğriden yapının projesine göre yapılmış olması koşulu ile yaklaşık $C = 0.25$ gibi bir yatay yük katsayısına elastik olarak karşı koyabileceğini göstermektedir.

Şekil-4'de de yapının yıkılma yönündeki mafsallaşma mekanizmasının gelişimi görülmektedir. Burada x-ile gösterilen mafsallaşmalar kiriş ve kolon uçlarındaki dönmelerin 1/100 oranını aştığını göstermektedir. Mekanizma genellikle "kiriş" mekanizmasıdır. Kırılmalar kiriş uçlarında başlamaktadır. Bu deprem açısından iyi bir davranıştır ve projenin olumlu bir özelliğidir.

Şekil-5 ve Şekil-6'da 1 Mayıs 2003

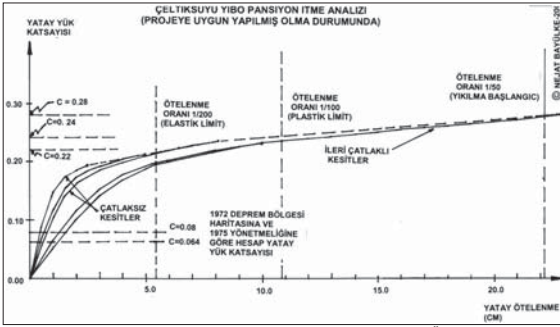

Şekil 1 - Bodrum ve Zemin Kat Kalıp Planı

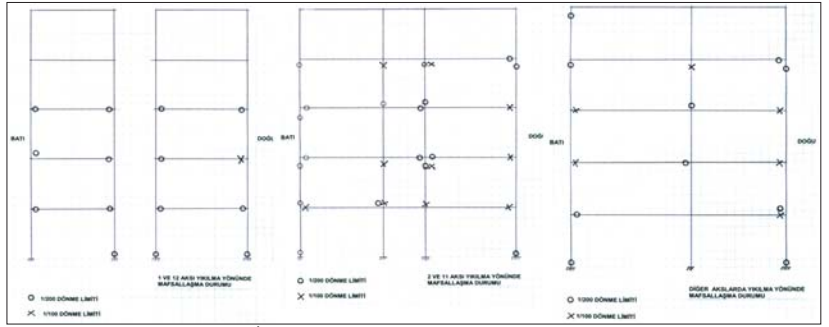

Şekil 2 - Kat Kolon Aplikasyon Planı

Mİ DEĞERLENDİRME RAPORU

Şekil 3 - Analiz Sonucu Bulunan Yatay Yük, Deprem Yükü, Ötellenme Eğrisi

Şekil 4 - İtme Analizi Sonucunda Gelişen Mafsallaşma Noktaları

Bingöl depreminin doğu-batı ve kuzey-güney bileşenlerinin elastik ivme spektrumları verilmektedir.

5 katlı olan pansiyon binasının 1. mod titreşim periyodu elastik davranış durumunda 0.4 ya da 0.6 saniye olabilir. Bu periyotlarda ve yapının %5 sönümü olduğu kabul edilirse depremde elastoplastik davranarak yıkılmamak için gereken R katsayıları Tablo 1'de verilmektedir.

1975 Deprem Yönetmeliğinde betonarme yapılar için verilen koşullara uyulması durumunda R=4.0 olması beklenebilir. R katsayıları bir anlamda yapıların "sünek" davranarak deprem enerjisi tüketme gücüdür.

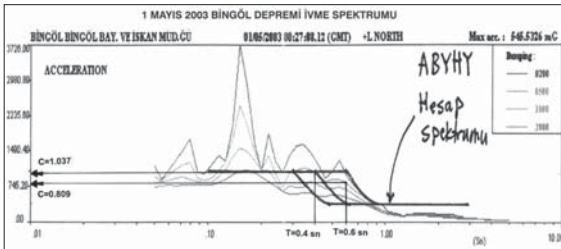
Bu Katsayı:

1-Kolon ve giriş uçlarında etriye sıklaştırmasının olması, 2-Kiriş ve kolon boyuna demirlerinin yeterli boyda betona ankraj edilmiş olması ve beton dayanımının yeterli olması ile beton donatı arasında yeterli yapışma aderans olması, 3- Kolon aksel yüklerinin belli bir miktarın altında olması, kolonun taşıdığı düşey yükünü, kolonun düşey yük taşıma gücünün en çok % 30 - 40'ı kadar olması ve benzeri diğer bazı koşulların yapıda sağlanması durumunda R=4.0 gibi bir değerde olabilir. Ayrıca yapının taşıyıcı olmayan elemanlarının depremde çatlaması da yapının sönümünü artırdığı ve yapıya gelen deprem kuvvetlerini de azalttığı için yukarıda 1 Mayıs 2003 depreminin kuvvetli yer hareketi kaydından çıkarılmış elastik spektrumlarla hesaplanan yatay yüklerin pansiyon binası tarafından hasarla da olsa taşınması ve yıkılmaması beklenir.

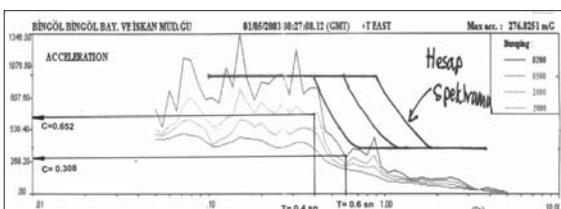
Yapının projesi için söylenebilecek olumsuz noktalar vardır. Yatakhaneye ve okul tipi yapıların mimari planları genellikle bir koridorun iki yanında yer alan sınıf ya da koğu odaları biçimindedir. Bu durumda koridorun her iki yanına da kolon konularak bu yapılar ortada kısa bir açıklık, bunun her iki yanında da daha geniş iki açıklıklı toplam 3 açıklıklı ve 4 kolonlu olan bir çerçeve sistemli olarak yapılmaktadır. Bu

Tablo 1 - R Katsayıları

Periyot	Doğu-Batı Yönü Gelen İvme (C)	Gereken R	Kuzey-Güney Yönü Gelen İvme (C)	Gereken R
0.4 sn	0.308	0.308/0.25=1.23	0.809	0.809/0.25=3.24
0.6 sn	0.652	0.652/0.25=2.61	1.037	1.037/0.25=4.15

Şekil 5 - 2003 Bingöl Depreminin Doğu-Batı Elastik İvme Spektrumları

Şekil 6 - Bingöl Depreminin Kuzey-Güney Elastik İvme Spektrumları

yapıda ise ortada tek kolon ve her iki yanda yaklaşık 5.0 ve 7.0 metre iki açıklıklı ve 3 kolondan oluşan bir çerçeve sistemi yapılmıştır. 3 açıklıklı bir çerçeve sistemi olsaydı yapıda 8 adet daha çok kolon olacak ve daha rijit bir çerçeve sistemi ile yatay deprem yüklerini taşıyabilecek daha çok sayıda kolon olacaktır. Bu durumda yapının deprem davranışı daha olumlu olabilir.

Önem katsayısının 1.0 yerine 1.5 alınması durumunda yapının "perde" duvarlı bir taşıyıcı sistemi olması gerekebilir. Yatay hesap yüklerinin % 50 kadar artması, yapının hesabında C=0.096 ya da 0.12 kullanılması durumunda çerçevesel bir taşıyıcı sistemde kolon ve giriş boyutları pratik olmayan boyutlarda olabilir ve yatay yükleri taşıması için "perde duvarlı" bir taşıyıcı sistem oluşturulabilir.

YAPININ YIKILMA NEDENLERİ

a- Yapının projesinin 2. derece deprem bölgesi ve 1975 tarihli yönetmeliğe göre yapılmış olması 6.1 büyüklüğünde bir depremde yıkılması gerektirmez. Yapının yapıldığı tarihte yürürlükte olan 1972 tarihli "Türkiye Deprem Bölgeleri" haritasında ikinci derece deprem bölgelerinde beklenen en büyük depremin şiddeti MSK Şiddet Cetveline göre VIII'dir. Bu şiddet değerinin Richter ölçeğine göre karşılığı 6.4'dür. Şiddet cetvelileri depremlerin hissedilme, yapı ve arazideki etkilerine göre yapılmış bir sınıflandırmadır. Magnitüd ya da "büyüklük" ise depremde ortaya çıkan toplam enerjinin ölçüsüdür. 1 Mayıs 2003 günü olan depremin büyüklüğü ya da Bingöl'deki depremin tehlike haritasına göre 2. derece deprem tehlike bölgesi için beklenenin üzerinde değildir.

Öte yandan Bingöl'de 22 Mayıs 1971 depreminden sonra 1963 tarihli "Türkiye Deprem Bölgeleri" haritasına göre yine 2. derece deprem bölgesi ve 1968 tarihli Deprem Yönetmeliğine göre açıklıkların yalnızca %4'ü gibi bir yatay yüke göre tasarlanmış 3 katlı betonarme "afet" konutlarının hiçbirini yıkılmadığı gibi hasarları genellikle dolgu duvarlar ile taşıyıcı kolon ve kirişler arasında milimetre boyutunda çatlak düzeyinde, genel olarak "hafif hasar" olarak nitelenen düzeyde kalmıştır. Bingöl kent merkezinde bulunan bu afet konutları depremin merkezine 3-5 km'de olsa daha yakındadır.

Yine Bingöl merkezde 1968 yönetmeliği ve ikinci derece deprem bölgesi koşulları ile yapılmış pek çok okul binasında da hasar genellikle "az ve orta" hasar düzeyinde kalmış yıkılma olmamıştır.

Bu nedenle Çeltiksuyu YiBO pansiyon binasının yıkılma nedeni projesinin ikinci derece deprem bölgesi ve 1975 tarihli Deprem Yönetmeliğine göre yapılmasına bağlanamaz.

b- 17 Ağustos 1999 depreminden sonra deprem hesabı olmayan, yalnızca düşey yüklerle göre tasarlanmış, beton dayanımı projesindeki dayanımın yarısı kadar olan, yalnızca düşey yüklerle yapılmış hesaba göre konulması gereken demirleri % 25-50 eksik konulmuş yapıların yıkılma nedenlerini "zeminlere" bağlamak moda olmuştur. Çoğu zaman kapsamlı bir zemin nitelik araştırması yapılmadan yapılan bu yıkım açıklamaları "deprem dayanımı olmayan yapı yapanları, denetleyenleri ve ruhsat verenleri sorumluluktan kurtardığı için çok tutulan bir hasar ve yıkım açıklama modeli olarak kabul edilmiştir.

Çeltiksuyu YiBO Pansiyon binasının bulunduğu yer çok iri çakıllı, blok taşlı, kumlu ve önemli miktarda kil ve silt gibi ince taneli ve kohezyonlu bir zemindir. Bu zeminde "sıvılaşma denilen bir olayın olması mümkün değildir. Yapının yakın çevresinde sıvılaşma belirtisi olan kum fıskır-

maları ya da başka tür zemin çatlağı ve kabarması vb gibi plastik kalıcı zemin şekil değiştirmesi yoktur. Yapının bulunduğu zemin düz olduğu için yamaç kayması ve heyelan gibi bir olayın da oluşma olanağı yoktur. Zeminlerde kalıcı şekil değiştirme ile kendini gösteren bu tür zemine bağlı yapı hasarları yapıların temel ve bodrum katlarında önemli dönemler ve oturmalar ile kendilerini belli eder. Oysa bu yapının bodrum katında hasar gözlenmemiştir.

Bu nedenlerle yapının yıkılmasını zeminden kaynaklanan nedenlere bağlayacak herhangi bir kanıt yokluğunda yıkım nedeni tümü ile üst yapı bir diğer deyişle yapının taşıyıcı sisteminin yetersizliğinden kaynaklanmaktadır.

c- Yapının yıkılmasında en önemli ve belirgin rolü oynayan beton ve demirin projede istenen nitelikte olmamasıdır. Yapıdaki betonarmada kullanılan kum ve çakılın niteliği Bingöl ve çevresinde çok iyi bilinmektedir. İnşaatı yapan yüklenici firmanın ve kontrol örgütünün yapım sırasında kalıplara dökülen betonlardan örnek alıp beton dayanımının projeye uygun olup olmadığının tespiti gerekirdi. Eğer böyle bir tespit yapıлып dökülen betonların istenilen dayanımda olmadığına anlaşılmış durumda dayanım düşüklüğünün nedenlerinin agrega, kum ve çakıl, çimento ya da bunların karışım oranları ve beton döküldükten sonraki beton bakımı gibi hangi nedenlerden kaynaklandığının araştırılması ve projenin istediği nitelikte ve dayanımda beton üretilmiş olmalıydı.

SONUÇ

1 Mayıs Bingöl Depreminin getirmiş olduğu acı ve yıkımın nedenlerine baktığımızda, bugüne kadar yaşanan depremlerden farklı olmadığı görülmektedir.

Deprem olayının incelenmesini iki ayrı açıdan değerlendirmek gerekir. Depremin oluş nedenleri, ülkedeki fayların durumları istatistiksel bilgileri, olası depremleri ve yerleri tamamen yer bilimcilerin meslek disiplinlerini ilgilendirir.

Türkiye'de son yüzyılda 130'un üzerinde büyük deprem yaşanmıştır. Büyük depremlerin yaşandığı bu coğrafyanın topolojisine baktığımızda fay hattının bulunmadığı bir alan, hemen hemen yok gibidir.

Olası depremlerin hangi büyüklükte ya da hangi yılda olacağı doğrultusundaki yaklaşımların dışında, yapı güvenliği kavramının ön plana çıkarılması, önlem alma bilincinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Afetten sonra yara sarma çabalarının maliyeti, afet öncesi önlem almak için yapılacak harcamaların yanında devasa bir boyut kazandığına artık görülmesi gerekmektedir.

Can kayıplarını, ekonomik üretkenlik kayıplarını ve fiziki yatırım kayıplarını önleme çalışmalarının kurumsal ve genel bir bütünlük içinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Gerek orta, gerek kısa vadelerde uygulanması ve düzenlenmesi gereken konuların hayata geçmesi için toplumsal duyarlılığın sürekli kılınması esastır. Çünkü, yaşanan her deprem, yer seçiminin imar sistemine ve bu sistemin yürütücülerine, mimarından mühendisinden işçisine, müteahhidinden malzeme üreticisine ve bilimsiz tadilat yapan mal sahiplerine kadar herkesi tartıştırdıktan birkaç ay sonra unutulup gitmiştir. Yerini "ateş düştüğü yeri yakar" misali bölge halkının yaralarının sarılması çabalarına bırakmıştır.

Toplumsal dinamiklerin boş bıraktığı yerleri ekonomik ve siyasi çıkar çevreleri doldurmakta, acı ve yıkımların yaşanmasına neden olmaktadır.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak 1971 yılı Bingöl depreminden sonra oluşturduğumuz tespit ve önerilerin özünün değişmediğin üzülerek gözlemlemiş bulunmaktayız.

DEPREM ZARARLARINI AZALTMA ÇALIŞTAYI YAPILDI

Ulusal Deprem Konseyi tarafından 12-13 Haziran 2003 günleri içinde Ankara'da düzenlenen "Deprem Zararlarını Azaltma Çalıştayı" oturumlarında "Toplumsal Örgütlenme/Halk Eğitimi", "Yasal-Kurumsal Yapılanma", "Deprem Bilgi Altyapısı", "Yapılanma", "Kentsel planlama", "Kentsel Rehabilitasyon" ve "Teknik eğitim Araştırma" başlıkları altında tartışmalar yürütülmüştür.

Prof. Dr. Nuray Karancı'nın uzlaştırmacı olduğu: "Toplumsal Örgütlenme/Halk Eğitimi" oturumunda

- Eğitim örgütlenmesi bir şemsiye altında toplanması
- Eğitici Eğitimlerine önem verilmesi
- Eğitimler ilişkin denetimler yapılması
- Sivil Toplum örgütlenmeleri desteklenmesi, bu amaçla kaynak desteklerinin sağlanması ve STK yöneticilere yönelik eğitim programları yapılması
- Eğitimler için hedef kitleler belirlenmesi
- Değişik kişilere ve kitlelere uygun eğitim programlarının geliştirilmesi

Konularında öneriler gündeme gelmiştir.

Eğitimde standardizasyonun eksik olduğu, değişik kurumlarca değişik eğitim programlarının uygulandığı ve bu konuda bültenlerin yayınlandığı belirtilerek bütün bunların bir standarda kavuşturulması gerektiği vurgulanmıştır. Standart oluşturma çalışmalarında tüm sektörlerin katılımı sağlanmalıdır.

Zarar azaltma eğitimleri konusunda oturumda pek durulmamasına karşın bu konuda oldukça önemli olduğu saptanmıştır. Afet öncesi, sırası, sonrası eğitimlerine önem verilmesi, zarar azaltma konusunda basit yönlendirme eğitimlerinin sağlanması, arama kurtarma becerileri, ilkyardım, geçici barınma, temel sağlık gibi konularda toplumsal örgütlenme ve halk eğitimleri konusunda iki aşama ortaya çıkmıştır. Bu aşamalardan ilkinin "hafif arama kurtarma tüm halka öğretilmeli" yönündeki aşamadır. İkinci aşama ise ağır arama kurtarma profesyonellere ve resmi kurumlara bırakılmalıdır.

Bu aşamalar içinse mevcut yasal ve kurumsal yapılarda gerekli değişiklikler yapılması ve sürekli / sürdürülebilir eğitimler sağlanması önerilmiştir. Düşünülen davranış değişiklikleri için sürekli modellerin geliştirilmesi üzerinde durulmuştur. Yerel örgütlenme ve organizasyonların bu amaç çerçevesinde desteklenmesi ve yerel afet gönüllüleri, yerel yönetimlere STK katkıları sağlanması gündeme getirilmiştir.

Prof. Dr. Polat Gülkan'ın uzlaştırmacı olduğu "Yasal-Kurumsal Yapılanma" oturumunda tartışılan görüşler:

Suçlu arama psikozunu yenelemiş bir yapının varlığı, yasal kurumsal yapıları yetersiz kalacağı saptaması ile yola çıkarak yasal kurumsal bir yapının oluşturulması gerekmektedir. Önce en üst düzeyde düzenlemeler ve onun altında diğer düzenlemeler sağlanmalıdır. Anayasa revizyonları yapılmalı, mevzuat ve yasal çerçeve düzenlemeleri, çerçeve yasaları ile düzenlenmelidir. 1984 sonrasında imar mevzuatı düzenlemeleri pek yarar sağlamamıştır. Özellikle afetler için bir bakanlık çevresinde örgütlenmeler ve aralarında ahenk kurulmalıdır. Mevcut genel müdürlükler birleştirilerek bir Afet Müsteşarlığı tesis edilmelidir. Kaynak israfı müsteşarlık kurularak önlenmelidir. Türkiye Afet Politikası ve Programının Dünya Bankası yönlendirmeleri ile mümkün olamayacağı ve yürütülemeyeceği aşikardır. Yerel Yönetim Yasasının yasal düzenlemelerle uyumunun sağlanabileceği, yapı üretim ve denetimlerinin de bu yasal düzenlemelerin bir bütünün ayrılmaz parçaları olduğu, sorumluluk zincirlerinin her aşamada sağlanıp sürdürülmesi, yapı denetim görevlilerinin kurumlarının da toplumsal fayda açısından denetlenmesinin yararı faydası açıktır.

Prof. Dr. Haluk Eyidoğan'ın uzlaştırmacı olduğu "Deprem Bilgi Altyapısı" oturumunda tartışılan görüşler ise:

Mevcut ve yeni kurulacak deprem izleme ağları koordinasyonu ulusal ağ veri toplama hızla sürdürülmeli, kullanıcılara verilerin açılması için mevcut mevzuat ve kurumların yasal altyapılarında gerekli değişikliklerin yapılması gereklidir.

Deprem zarar azaltmaları için veri üreten kuruluşların vizyon misyonlarında ortak noktalar belirlemeleri, bunu takiben gerekli çalışmaları yapmaları, doğal veri kalitesi politikalarını anlamaları, kaynak kullanımı için ideal bir konsorsiyum oluşturulmaları gereklidir. Verileri kullandıracak kurumların teknik bir çalışma konsorsiyumunda sorunlara çözüm arama anlayışı ile üretim yapılmalıdır. Amerikan IRIS benzeri yapılanmalar ile isteyen yerel isteyen bölgesel isteyen ulusal izleme yapılabilir. Ama bütün bunların belli bir standart altında yapılması gerekir. Bilgilerin belli yerde depolanması arşivlenmesi genel kabuldür. Bilgi bankası profesyonel özerk bir kurum ihdas edilebilirse, bu kurumun sürekliliği sağlanabilirse bu bilgi bankası etkili kılınır. Mikro bölgeleme haritaları, deprem tehlike hesapları, diri fay incelemeleri GPS bilgi teknolojileri önemlidir. Planlama, yerleşim, olası endüstriyel tehlike senaryo analizleri, çok yönlü mikro bölgelemeler bu anlamda standartlar olmalıdır.

Prof. Dr. Faruk Karadoğan'ın uzlaştırmacı olduğu "Yapılanma" oturumunda ise "Onarım ve Güçlendirme Yönetmeliği"nin hızla hazırlanması önerilmiştir. Yapıların yanında baraj ve köprüler için de onarım ve güçlendirmelerin yönetmelikte yer alması vurgulanmıştır. Yarım yamalak güçlendirmelerin yapılması, bunun için bu konudaki güçlüklerin aşılması ve araştırmaların hızla tamamlanması ifade edilmiştir. Bu süreçler için araştırma, eğitim, denetim konusunda bir stratejinin gerekli olduğu belirtilmiştir. Değerlendirme ve yöntem geliştirilmesi, uygulanması, sınaması, minimum perde aralığı koşulu üzerinde ısrar edilmesi, binalar boşaltılmadan bu işlerin yapılmasının sağlanması, kaynak sorununun aşılması gereklilikleri diğer tartışma başlıkları olmuştur.

Oturumun diğer önemli tartışma konuları ise:

- Kurumsal Stratejik onarım güçlendirmeler yapılmalıdır.
- Vakıflara gelecek gelirlerden bir bölümü tarihsel alanların onarım güçlendirmesinde kullanılmalıdır.
- DASK kaynak yaratma açısından güçlendirilmelidir.
- Kaynakların iyi kullanılmalı, kaynak geri dönüşleri sağlanmalı ve polişe satımı özendirilmelidir.
- Dış kaynak kullanımı önemlidir ama asil işi kendimiz üretmek çözümlüzdür.
- Onarım güçlendirmede kat mülkiyeti güçlüklerine rağmen yönetsel hukuki engeller kaldırılmalıdır.
- Yetkin mühendislik kavramı önemlidir ve bu kurum mutlaka kurulmalıdır.
- Yasa ve yönetmelikler var ama bunları uygulayabilecek etik kurallara uyan kişiler yetiştirilmesine önem verilmeli.
- Eğitim sadece inşaat değil mimar ve yer bilimcilere de verilmeli.
- Denetim gözden geçirilmelidir.
- Proje denetimleri ve proje denetimlerinde kullanılan programların denetlenmelidir.

Uzlaştırmacı Prof. Dr. Murat Balamir'in olduğu "Kentsel Planlama" oturumunda ise tartışılan başlıca konular:

- Ağırıklık olarak yer bilimci plancılar arasında etkileşim sağlanmalıdır.
- Yerleşme bütünlüğü için plana esas tespitler zorunluluktur.
- Tüm afetler birlikte düşünülmelidir.
- Bütünleştirilmiş afetler, türler, ölçekler, mikro bölgelemler önemlidir.
- Kat kararlarını sadece yer bilimciler vermemelidir.
- Plansal kararlar için bir yönetmeliğe ihtiyaç vardır. Bunun için standartlar düzenlenmelidir.
- Ulusal veri olarak bilgiler saklanmalı, bir merkezde düzenlenmelidir.
- İmar plan yönetmeliklerinde mevcut durum yetersizdir. Dolayısı ile açık bir yöntemle plan kararlarına dönüştürülmelidir.
- Tehlikeli veriler risk dışlama tekniği geliştirilerek yeni uygulamalar için geliştirilmelidir.
- Ortak paylaşım, ortak sorumluluk olmalıdır.
- Kararların uygulanması için gerekli yaptırımlar eksiktir.
- İmar afları yapılmamalıdır. Anayasal değişikliklerle bu aflar gündemden çıkartılabilir.
- "Kentsel Rehabilitasyon" oturumunun uzlaştırmacı Prof. Dr. Haluk Sucuoğlu olup bu oturumda;
- Plancılık açısından ve deprem riski azaltılması bakımından sosyolog ve psikologların da dahil edildiği ortak terminoloji oluşturulmalıdır.
- Mikro ölçekli tehlike haritalarının yapılması gerekir. Diri faylar, zemin, mikro ölçümler, kuvvet şebekelerinin kurulması, pilot yerleşimlerde çalışmaların başlatılması, metodolojinin oluşturulması, kayıp tahmin senaryolarının hazırlığı, cost estimation çalışmaları, en azından önceliklerin tespiti risk azaltma açısından önemlidir.
- Kentlerin yapı bazında risk kaynakları, üstyapı / altyapı alan kullanımları açısından tarif edilmeli. Binaların güçlendirilmesinde riskli yapı stoklarının azaltılması çok mantıklı değil. Ekonomik zorluklar tüm yapıların güçlendirilmesini mümkün kılmamaktadır. Kültür yapıları çok önemlidir. Bu nedenle ekonomik ve pratik kabul edilebilir yöntemler oluşturulmalıdır.
- Sistem hastalığında yerel yönetimlerin rolü, yetkin mühendislik, yapı denetim sorunları, sosyal talep nedeniyle birinci öncelik oluşturmaktadır.
- Master plan çerçevesinde tüm hedeflerin birden ele alınması ve siyasi kararlılık gerektiren rehabilitasyon amaçlı örgütlerin finansman modelleri oluşturulmalıdır.
- Mevcut iyileştirilmeler, yerel boyutta çözüm önerileri için içine katılmalı.
- Afet İşleri Müsteşarlığı kurulmalıdır.

Prof. Dr. Nuray Aydınoglu'nun uzlaştırmacı olduğu "Teknik Eğitim ve Araştırma" oturumunda ise "Teknik Eğitim ve Araştırma" oturumunda tartışılan başlıca konular:

- Mesleğe hazırlama doğrultusunda üniversite eğitimlerine, sürekli mesleki gelişim meslek içi eğitimlerine önem verilmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır.
- Yetkin mühendisliğin temel konusu eğitimin gerekliliği vurgulanmıştır.
- Mimarlık eğitimlerinde depreme dayanıklı tasarım, taşıyıcılar gibi eğitim uygulamalarında bazı ciddi problemler görülmüştür. Bu eğitimlere ilginin artacak yerde azaldığı ifade edildi.
- Mimarlık eğitim kadrolarının üniversite hocalarının ilgi göstermediği meslek içi eğitimlerinin ilgi yetersizliğinin devam ettiği belirtildi.
- 1999 sonrasında hızla mimar ve mühendis odalarında ve üniversitelerde çok sayıda kurslar düzenlendi. Ama ilgi artmak yerine azalmaktadır. Bu konularda mecburi dersler konulmalıdır.
- Ancak anglo sakson eğitim sistemini uygulayan ülkemizde 4 yıllık eğitim sırasında özellikle mühendislik dallarında ek olarak bu tür dersler koyabilmek de pek mümkün olamamaktadır. Lisans üstü düzeylerde bu tür ek dersler konulabilmektedir.
- Depreme yönelik mühendislik eğitimlerinin lisansüstü uzmanlık eğitimlerinin verilmesinin önemi üzerinde durulmuştur.
- Araştırma konusuna daha az yer verilmektedir. Uygulamalı araştırma mı bilimsel araştırma mı yapılmalı?
- Araştırmalar merkezi bir organizasyon altında mı yapılmalı? TÜBİTAK gibi.
- TÜBİTAK'ın rolü artmalı mı?
- Araştırmalar nasıl finanse edilmeli?
- Bir merkezi koordinasyon gerekli mi ?
- Genel olarak deprem zarar azaltma araştırmaları ülkemizde mevcut değil. Araştırma fonlarının eksik olduğu nitel ve nicel araştırma konularının yetersizliği söylenmiştir. Yeterli fon aktarımları yoktur. Fon kaynak imkanları ayrıca bir toplantıda ele alınmalıdır.

KIBRIS'TA MEHMET ASİ GÖZE ANISINA "DEPREM SEMPOZYUMU"

Sayfa 1'den devam

Seminerde, "Kıbrıs'ın Depremelliği" konulu sunumu Tahir Çelik, "1999 Atina Depremi"ni Staphos Zachanou, Tasos Karaviotis, Elli Frangou ve "1 Mayıs 2003 Bingöl Depremi"ni Öğüz Gündoğdu ve Kemal Türkaslan sundular.

"Bu Tür Etkinlikler, Kıbrıs'ta Kalıcı Barışı Sağlayacak"

KTMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Salim Piyale, Mehmet Asî Göze'nin 1977 yılından itibaren odada faal olarak çalıştığını belirterek, toplantıda, Kıbrıslı Rum, Kıbrıslı Türk ve Türkiye'den gelen mimar ve mühendislerin bir amaç için toplandıklarını, bu etkinliğin güzel bir olay olduğunu belirtti. Bu tür ortak etkinliklerin, Kıbrıs'ta kalıcı barışı ulaşması için katkı sağlayacağını söyleyen Piyale, "Aramızda olsaydı, bu işbirliği ve güç birliğine en çok Asî Göze seviniirdi" dedi.

"Birlikte Yaşamaya Alışmalıyız"

Kıbrıs İnşaat Mühendisleri ve Mimarlar Birliği Başkanı Andonis Delekamos, Kıbrıs Rum ve Türk halkının, Kuzey ve Güney Kıbrıs'ın kardeşliğine önem verdiğini ve bunu birçok kez ispat ettiklerini belirterek Mehmet Asî Göze'nin birçok çalışması bulunduğunu, bu çalışmaların Rumlar için de yararlı olduğunu söyledi. "Birlikte yaşamaya alışmalıyız" diyen Delekamos, Göze'nin hayatının son gününe kadar mücadelesinin takdire şayan olduğunu söyledi ve "Biz gururu ondan öğrendik. Onun yaptığı çalışmaların çoğu gerçekleşti. Onun mücadelesi ve ismi kalplerdedir" dedi.

"Depremi Yarattıklarını Engellemek, Bilgi ve Uygulamalarla Olur"

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Taner Yüzgeç, "Deprem Semineri"nin Mehmet Asî Göze'nin hayal ettiği bir etkinlik olduğunu söyledi. Taner Yüzgeç, doğaya karşı mücadele veren bir mesleğin mensupları olduklarını belirterek, "insanlık adına, doğayı anlamaya, değiştirmeye ve dönüştürmeye çabalayan bir mesleğin mensuplarıyız" dedi. Yüzgeç, Akdeniz Bölgesi'nin yıllarca depremden etkilendiği ve çok acılar yaşandığını kaydetti. Depremi bir doğal afet olduğunu belirten Yüzgeç, "Bu doğal afetin yaratıklarını engellemek de bizdeki bilgi birikimi ve uygulamalarla olur" şeklinde konuştu.

"Göze, İki Toplum Arasında Köprüler İnşa Etti"

Kıbrıs Teknik Odası Başkanı Themos

Demetriou, yıllardan beri Rum ve Türk mimar ve mühendisleri birlikte birçok çalışma yaptıklarını belirtti. Demetriou, Mehmet Göze'nin çalışmalarını unutmamak gerektiğini, birçok yakınlaşmanın sebebinin Mehmet Göze olduğunu söyleyerek, Göze'nin barışın, nasıl anlaşılacağını gösterdiğini kaydetti. Göze'nin, iki toplum arasında köprüler inşa ettiğini belirten Demetriou, "Bu köprülerle iletişim oluştu. Bu iletişim sayesinde köprülerin nasıl güçlendirileceğini düşünmeliyiz. Ölüm, kan ve göz yaşından uzak iki toplum oluşturmalıyız" dedi.

"Halkların Kardeşliği ve Barış İçin Mücadele Etti"

KTMMOB Başkanı Ahmet Ulaş da, Asî Göze'nin halkların kardeşliği ve barış için mücadele ettiğini belirterek, inşaat mühendisliği mesle-

ğinin ülkede yapılabilmesi için Göze'nin bu yoğun çabalar yanında Kıbrıs'ta kalıcı bir barış için de mücadeleye ettiğini vurguladı. Ulaş, "Göze, Güney'deki ve Türkiye'deki meslektaşlarıyla ve Kıbrıs sorununun çözümüne yönelik ilişkilerine her zaman özel önem vermiş ve bu ilişkilerin gelişmesine katkı yapmıştır. Bu seminerin birlikte düzenlenmesi bunun en büyük göstergesidir. Tümümüz barış ve çözüm için birlikte mücadele etmeliyiz" şeklinde konuştu.

"Asî Göze, İnsan Sevgisinin Her Zaman Yüksek Tuttur"

Mehmet Asî Göze Vakfı Başkanı Bektaş Göze, Mehmet Asî Göze'nin erdemli ve güçlü inançları olan insanlık karşıtı her şeyi ret eden bir yapıya sahip olduğunu insan sevgisinin her zaman yüksek tuttuğunu belirterek, Asî Göze'nin yurtsever, bilime inanan ilerici, devrimci ve sosyalist bir insan olduğunu kaydetti.

Etkinlikte Odamızı, Taner Yüzgeç (Başkan), Ahmet Göksoy (Sekreter Üye), Gülay Karaküçük (Genel Sekreter), Kemal Türkaslan (İMO Ankara Şubesi Başkanı), Köksal Şahin (İMO Ankara Şubesi Sekreter Üye Yardımcısı) temsil ettiler.

BASIN AÇIKLAMASI

37. ECCE toplantısında kararlaştırıldığı gibi 27 Mayıs'ta İstanbul'da düzenlenen Türkiye 5. Ulusal Deprem Kongresi'nde bir araya gelen aşağıdaki metne imza koyan Meslek Örgütleri; Türkiye İnşaat Mühendisleri Odası, Kıbrıs İnşaat Mühendisleri Odası bölgesel ve dünyadaki gelişmeleri değerlendirdi. Özellikle önemli bir deprem bölgesini oluşturan coğrafyada neler yapılabileceğini tartıştı. Ayrıca inşaat mühendisliği mesleğindeki diğer sorun, gelişmeleri ve özellikle Avrupa Birliği sürecindeki yönelişler üzerine görüş alışverişinde bulundu. Bu bağlamda üç örgüt aşağıdaki maddelerde fikir birliğine vardı.

- 1- Başlatılan ilişkilerin geliştirilerek devamına ve bu gelişimi sağlamak üzere üç örgüt temsilcisinden oluşan daimi bir 'İletişim Komitesi' kurulmasına,
- 2- Örgütlerin yayınlarına ve eğitim çalışmalarına karşılıklı katkı yapmaya ve yapılan yayınların karşılıklı diğer taraflara gönderilmesine,
- 3- Örgütlerin üyelerinin teknik bilgi ve tecrübelerini artırıcı karşılıklı teknik gezi ve panellerin düzenlenmesine,
- 4- Önemli bir deprem bölgesinde olan coğrafya için ortak çalışma yapmak yapılan çalışmaların ve elde edilenlerin değişimine,
- 5- Uluslararası tüm meslek kuruluşlarıyla katılımında yardımlaşmak ve bilgi paylaşımında bulunmak,
- 6- Örgütler Kıbrıs'ta iki bölge arasında karşılıklı geçişlerin olanaklı hale gelmesi ile toplumların yakınlaşmasını sağlayan ortamı destekler ve olumlu karşılarken bunun bir çözüm olmadığını bilincine Annan Planı Zemininde 2004 Mayısına kadar adil ve sürdürülebilir bir çözüme ulaşip Avrupa Birliği ailesi içerisinde tüm Kıbrıs olarak yer alınması mücadelesinin verilmesinin, yüzyıllardan beri aynı coğrafyayı paylaşan Türk ve Yunan halklarının toplumsal, ekonomik ve sosyal gelişimine katkı yapacağına inanarak, Ada'da ulaşılacak bir barışın Ortadoğu, Balkanlar ve tüm bölge ülke halklarının yararına olduğunu inanarak bu yoldaki gayretlerini arttırılmasına,
- 7- Avrupa İnşaat Mühendisleri Konseyi Başkanının "Avrupa Birliğinde İnşaat Mühendisliği Mesleği" konulu bir seminer vermesi için Eylül 2003'te Kıbrıs'a davet edilmesine,
- 8- Üç örgüt arasındaki bir sonraki toplantının Eylül 2003'te Kıbrıs'ta KTMMOB Merkezinde Yunan İnşaat Mühendisleri Odasının da katılımının sağlayarak yapılmasına,

Saygılarımızla tüm kamuoyuna duyurulur.

27.05.2003 / İSTANBUL

TMMOB
İNŞAAT
MÜHENDİSLERİ
ODASI

CCEAA
KIBRIS İNŞAAT
MÜHENDİSLERİ ve
MİMARLAR BİRLİĞİ

KTMMOB
İNŞAAT
MÜHENDİSLERİ
ODASI

TÜBİTAK İNŞAAT VE ÇEVRE TEKNOLOJİLERİ ARAŞTIRMA GRUBU

1969 yılında TÜBİTAK tarafından YAPI ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ (YAE) kurulmuştur. Çalışmalarını 1990 yılına kadar sürdürmüştür.

8.7.1989'da kuruluşun daha geniş bir araştırma kitlesine hitap etmesi ve daha aktif bir çalışma sistemine kavuşması amacıyla YAE, YAPI ARAŞTIRMA GRUBU (YAG) olarak faaliyet göstermesine karar verilmiştir. (YAG) çalışmalarını 1992 yılına kadar sürdürmüştür. 28.9.1991'de YAE adı, İNŞAAT TEKNOLOJİLERİ ARAŞTIRMA GRUBU (İNTAG) olarak değiştirilmiştir. YAG'da yürütülen araştırma projelerinin tümü ve "Mühendislik Araştırma Grubu"nda (MAG) yürütülen projelerin inşaat ile ilgili olan araştırma projeleri, İNTAG'na aktarılmıştır. 2.12.2000'de ile "Çevre Teknolojisi Projeleri"nin de grup tarafından yürütülmesi kararlaştırılmış, bu tarihten itibaren grubun adı İNŞAAT VE ÇEVRE TEKNOLOJİLERİ ARAŞTIRMA GRUBU (İÇTAG) olarak değiştirilmiştir.

AMAÇLARI, HİZMETLERİ

Kalkınma programlarının hedef, ilke ve politikalarına paralel olarak, alanlarındaki öncelikli araştırma konularını saptamak, bu konulardaki araştırma-geliştirme çalışmalarını programlamak, yönlendirmek, desteklemek, yönetmek ve sonuçların hizmet ve/veya ürüne dönüştürülmesini sağlamak amacıyla, kurulan İÇTAG, İnşaat Mühendisliği, Mimarlık, Şehir ve Bölge Planlama disiplinleri alanlarında faaliyet göstermektedir.

Grup bünyesinde sürdürülen başlıca çalışmalar şunlardır:

- Bilim alanlarında önerilen Araştırma Projeleri ile Araştırma Altyapısını Destekleme Programı projelerini değerlendirir, bunlardan uygun bulunanlara destek sağlar, destek verilmesi uygun görülen projeleri "TÜBİTAK Araştırma ve Geliştirme Projelerini Teşvik ve Destekleme Esaslarına İlişkin Yönetmelik" çerçevesinde takip eder.
- Faaliyet gösterdiği alanlarda, ulusal veya uluslararası düzeyde sempozyum, kollokum, kongre ve seminer gibi bilimsel toplantılar düzenler veya bu alanlarda düzenlenecek bilimsel toplantılara destek sağlar.
- Üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşlarıyla özel kuruluşlarda belirli bir alanda mevcut araştırma ve geliştirme potansiyelini daha verimli duruma getirmek, o alandaki gelişmeleri, sorunları araştırmak ve yeni araştırmacı yetiştirmek üzere, kısmen veya tamamen desteklemek suretiyle bir mükemmeliyet merkezi olarak değerlendirilen "Araştırma Üniteleri"nin kurulmasını sağlar.
- Faaliyet gösterdiği alanlarda, ulusal ve uluslararası düzeyde işbirliği yaparak ülkemizde başarılı temel araştırmalar yapılmasını özendirir, yurtdışı bilimsel temasları arttırarak, ya da uluslararası bilimsel konsorsiyumlara katılarak Türk Bilim Dünyası'nın dışı açılmasını sağlamak ve genç bilim adamlarının yetişmelerine katkıda bulunmak amacıyla "Çalışma Grupları" kurar.

İnşaat ve Çevre Teknolojileri Araştırma Grubu üyeleri: İnş. Y. Müh. Ender ARKUN (Grup Yürütme Komitesi Sekreteri), Prof. Dr. Ferhan ÇEÇEN (BÜ, Çevre Bilimleri Ens.), Prof. Dr. Ayşen ERGİN (ODTÜ, İnşaat Müh. Böl.), Prof. Dr. Uğur ERSOY (ODTÜ, İnşaat Müh. Böl.), Prof. Dr. Necati İNCEOĞLU (YTÜ, Mimarlık Fak.), Prof. Dr. Ülkü YETİŞ (ODTÜ Çevre Müh. Böl.).

ÇEAŞ VE KEPEZ'DE GELİNEREN DURUM, SON YİRMİ YILLIK ENERJİ POLİTİKALARININ İFLASININ BELGELENMESİDİR!

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Çukurova Elektrik ve Kepez Elektrik arasında imzalanan imtiyaz sözleşmelerinin iptal edildiğini ve işletilen tesislere de el konulduğunu açıkladı. Bu açıklamayla on yıldan beri süren ve Elektrik Mühendisleri Odası (EMO)'nın da başkanından beri üzerine gittiği bir kamu yağması ve hukuksuzluk süreci son aşamaya gelmiş oldu.

ÇEAŞ Nasıl Heba Edildi?

Çukurova Elektrik A.Ş. (ÇEAŞ) Seyhan Barajı üzerinde tesis edilen Seyhan Hidroelektrik Santralini işletmek üzere kurulmuş, şirkete 1953 yılında kuruluş amacına uygun olarak, tamamıyla devlet tekelinde olan elektrik üretim, iletim, dağıtım ve ticareti konusunda yapılan İmtiyaz Sözleşmesi ile Çukurova Bölgesinde İmtiyaz Hakkı verilmiştir.

ÇEAŞ başlangıcından beri gerçek anlamda halka açık bir anonim şirkettir. En büyük pay sahibi olan kamu kurumlarının (başlangıçta Etibank, daha sonra TEDAŞ) yanında özel bankalar, bölgedeki özel sanayi kuruluşları, büyük-küçük çiftçiler, özel emekli ve tasarruf sandıkları şirketin sermayesine katılmış, şu ya da bu ölçüde yönetiminde herkes temsil edilmiş, şirketin sağladığı gelirden ve yarattığı refahtan pay almışlardır.

Şirketin kuruluş amacında ve ruhunda yer alan ortaklık yapısı uzun yıllar değiştirilmeden kalmıştır. Buna göre %51'i Etibank'ın (daha sonra TEK) %49'u ise sayılan diğer kuruluşlardır. Üç gruba ayrılan paylardan A grubu (Kurucu hisseler) 3 yönetim kurulu, 1 denetim kurulu üyesi, B grubu (TEK) 3 yönetim kurulu 1 denetim kurulu üyesi, C grubu (diğer ortaklar) 3 yönetim 1 denetim kurulu üyesi seçme hakkına sahiptirler. Şirketin karlı bir kuruluş olması ve yan kamu kurumu olma özelliği, siyasilerin ve büyük sermaye gruplarının her zaman iştahını kabartmış, özellikle 12 Eylül sonrasında siyasi partilerin paylaşamadıkları bir kurum haline gelmiş, o zamana kadar oldukça sağlıklı işleyen bu kısmi demokratik yapı bilerek bozulmuştur.

Başlangıçta %51 olan kamu payı, sermaye artırımını sırasında rüşhan hakkı kullanılmayarak %26'lara düşürülmüş, bu payların bir kısmı da 1980'li yılların sonunda Özelleştirme İdaresi (önceleri Toplu Konut İdaresi) vasıtasıyla satılarak %11-12 civarına düşürülmüştür. Siyasi çekişmelerden ve

paylaşma kavgalarından dolayı üç yönetim kurulu ve bir denetim kurulu üyesi ile temsil edilme kabiliyeti olan bu B grubu hisseler, 1993 yılında 84 milyon dolara Rumeli Grubu'na satılmıştır. Rumeli Grubu, o zamanlarda büyük güdümler kopararak satın aldıkları bu %11-12 oranındaki hisse ile ÇEAŞ'ı tamamen ele geçirmişlerdir.

Bugün sistem arayışları içinde kıvranan elektrik üretimi iletimi ve dağıtımı için engin bir deney laboratuvarı ve eksiksiz bir model olabilecek şirket, heba edilmiştir.

Rumeli Holding'in ÇEAŞ'ta Yaptıkları

Birkaç aylık bocalama ve alışma devresinden sonra Rumeli Grubu, şirketin nakit yaratma ve sıcak para imkanlarını fark etmiş ve şirketin içini boşaltma yollarını aramaya başlamıştır. Burada hemen birkaç soru akla gelebilir. Şirket grubun kontrolünde olduğuna göre, diledikleri operasyonu yapmak da çoğunluk hisselerini kontrol edenlere ait değil midir? Sıcak para imkanlarından sürekli yararlanmak varken neden içini boşaltmak yolu seçilmektedir? Bunun en önemli nedeni ÇEAŞ'ın bir imtiyaz şirketi olması, kendine ait gayri menkul ve menkul mal edinmemesi (bütün gayri menkulleri Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı adına tapuludur) imtiyaz hakkının sona ermesi ile bütün mal varlığını bedelsiz olarak kamuya devredecek olmasıdır. Bu bakımdan, ÇEAŞ'ın içini boşaltma operasyonu, yalnızca küçük tasarrufların paylaşımı gasp etmek anlamına gelmemektedir, kamunun ve devletin malları gasp edilmiş, yağmalanmış ve vergi kaçırılmıştır.

Başlangıçta alınan imtiyaz hakkı 2003 yılında, 3096 sayılı kanunla sağlanmış gibi görünen 70 yıllık imtiyaz hakkı ise 2058 yılında sona erecekti. Kanunla ve İmtiyaz Sözleşmesi ile belirlenmiş görevler ve koşullar yerine getirilmediği taktirde İmtiyaz Hakkı ve dolayısı ile Şirketin fiziki varlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca her an sona erdirilebilirdi. Bu tehlikeyi bilen ve kanuni görevlerini getirmeye de hiçbir zaman düşünmeyen grup, kelimenin tam anlamıyla şirketin içini boşaltmıştır.

Bu hedefe uygun olarak, öncelikle var olan kurumsal yapının bozulması, kurulların işleme hale getirilmesi, personelin ve bölge halkının şirkete sahiplenme duygusunun yok edilmesi, üst ve orta kademe yöneticilerinin tasfiye edilmesi, yerli ve yabancı kurum ve kuruluşları ile ilişkilerin soğutulması ilişkilerin kesilmesi, bilgi alışverişinin mümkün olan en alt seviyeye indirilmesi, personel sirkülasyon hızının artırılarak şirketin geçişinin unutturulması gerekmektedir. Ortamın olgunlaşması ile birlikte, nitelikli personel kıyılarak tecrübesiz insanlar terfi ettirilmiştir, çarkların tamamına yakını durdurulmuş, ülke nüfusunun ve coğrafyanın %10'una 1500 kişi ile hizmet veren dev kuruluş, ilk üç yılda 800 kişinin altına, 1995 yılında yaşanan ara dönem bahneleri ile de 500 kişinin altına indirilmiştir. Şirket İstanbul'dan ve tek elden faks ve telefon ile yönetilmeye başlanmış, yönetim kurulu üyelerine ve genel müdürlüğe pratikte hiçbir yetki bırakılmamış, alınan çoğu kararlardan genel müdür ve yardımcılarının dahi haberi olmamış.

Kısmen hantal yapısına rağmen 5 yıl gibi kısa bir sürede dünya çapında örnek gösterilen Sır Barajı ve HES projesini gerçekleştirerek şirketi maddi ve manevi olarak

iki katına çıkararak ve ardından Berke Barajı ve HES projesi tamamlandığında ÇEAŞ'ı bir kez daha ikiye katlayacak bütün tedbirleri alan organizasyonu, sistemli ve bilinçli bir şekilde yok edilmiştir.

Berke Hidroelektrik Projesi ve Gerçekler

Bugün Rumeli grubunun televizyonlarında boy boy görüntüleri yayınlanan ve özyakınları ile yaptıklarını iddia ederek övündükleri Berke Barajı ve Hidroelektrik Santral Projesi 510 MW gücünde ve yılda yaklaşık 3.672.000.000 kWh (şu anki Çukurova Elektrik üretiminin 1.5 katı, bölge tüketiminin de %30'u) elektrik üretecek, yıllık geliri 200-250 milyon dolar olacak bölgenin en verimli projesiydi.

Proje'ye Rumeli grubundan çok önce ve Sır Projesinin bitirilmesinden hemen sonra başlanmış, şantiye tesisleri, yolları, tünelleri, köprüleri beton ve agrega tesisleri süratle tamamlanarak, bütün uluslar arası sözleşmeleri yapılarak fizibilitesinde 600 milyon dolar olan maliyeti 500 milyon doların altına düşürülmüş, 1992 yılında Dünya Bankası'ndan 270 milyon dolar kredi temin edilerek fiilen başlanmıştır. Finansmanı, 270 milyon doları dünya bankası 30 milyon doları da imalatçı kredisi olmak üzere toplam 300 milyon doları kredi ve 200 milyon doları da özkaynak olarak planlanmıştır. 1997 yılının ilk yarısında bitirilecek olan bu proje, Rumeli grubunun Çukurova Elektrik A.Ş.'nin içini boşaltma faaliyetlerinde emme-basma tulumba gibi çalıştırılmak üzere yeniden organize edilmiştir.

150 MVA'lık Mersin Termik Santral bölgeye doğalgaz geldiğinde 375 MVA'lık Doğalgaz Yakıtlı termik santrale dönüştürüleceği gerekçesiyle kapatılmıştır. Ancak, ÇEAŞ ile ETKB arasındaki sözleşme gereği yapılmayan sürede; üretimi gereken enerji miktarının iki katı üretim tazminatı ödemek zorunda olduğu halde bu güne kadar ETKB'ye herhangi bir ödeme yapmamıştır.

Bugünkü sona götüren süreç nasıl başladı?

1998 yılında, TEDAŞ Adana EDM çalışanı, EMO üyesi ve 18 Ekim 2002 tarihinde kaçak elektrik kullanan fabrikatörlere karşı mücadele ettiği için kiralık katillerce öldürülen HASAN BALIKÇI adına, TEDAŞ ile ÇEAŞ arasında imzalanan İşletme Hakkı Devir Sözleşmesi ve ETKB ile ÇEAŞ arasında imzalanan Görev Verme Sözleşmesi'nin iptali ve dava sonuna kadar yürütmenin durdurulması istemiyle, Daniştay'da dava açılmıştır.

Davanın görülmekte olduğu Daniştay 10. Dairesi davayı şekli bir inceleme yaparak, usule aykırılık görmediği için reddetmiştir. Karar temyiz edilmiş, temyiz üzerine Daniştay Dava Daireleri Genel Kurulu dosyada mevcut raporları, özellikle SPK tarafından hazırlanmış 2000 tarihli raporu dikkate alarak şirketin çok sayıda usulsüzlükleri olduğunu, bu usulsüzlükler karşısında şirketin kamu hizmeti görmesinde kamu yararını bulmadığı, dolayısıyla açılan davanın kabulüyle sözleşmenin iptali gerekirken davanın reddinin hukuka aykırı olduğunu söyleyerek 10. Daire kararını kaldırdı.

Sonrasında karar düzeltme istemi üzerine, Dava Daireleri Genel Kurulu tekrar bu kez 3984 sayılı RTÜK yasasına muhalefet olup olmadığının da incelenmesi gerekçesini

ortaya koydu. Daniştay, bu şirketin usulsüzlüklerini AKTAŞ'ta olduğu gibi tespit ve hüküm altına almıştır.

Kepez'de de aynı senaryo

1956 yılında 9410 sayılı imtiyaz sözleşmesiyle Antalya ve civarında Kepez Elektrik A.Ş. yetkili kılınmıştır. Kepez kuruluşundan itibaren 1993 yılına kadar önemli işlevler yerine getirmiş ve Antalya bölgesinin ihtiyacını sorunsuz bir şekilde karşılamıştır. ÇEAŞ'ta olanlar Kepez'de de yaşanmış, 1993 yılında hisselerinin Uzanlar'ın eline geçmesiyle birlikte şirket inşeye geçmiştir.

1993 yılından beri ciddi anlamda Kepez'e hiçbir yatırım yapılmamıştır. 1993 yılında 286 olan toplam personel, 1998 başında 191'e düşmüştür. Son derece nitelikli ve tecrübeli personel getiren bir sektör olmasına karşın hızlı personel sirkülasyonunun yaşanmış olması bölgedeki ihtiyaçların karşılanamamasına ve sık sık arzuların meydana gelmesine neden olmaktadır.

3096 sayılı Yasa uyarınca Antalya ili ve Burdur ilinin üç çüdünde elektrik üretim, iletim, dağıtım ve ticareti yapma görevinin Kepez Elektrik A.Ş.'ne verilmesine ilişkin 7.10.1988 ve 88/13344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yine şirket ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı arasında akdedilen 9.3.1998. tarihli imtiyaz sözleşmesi hakkında Daniştay'da dava açılmıştır.

Yirmi yıldan beri aynı politika!

EMO, yirmi yıldan beri, Türkiye'de yürütülen enerji politikalarının yanlışlığını, bu uygulamaların ülkemizi batağa sokacağını, dışa bağımlı hale getireceğini, kamu kaynaklarının yağmalanacağını ve elektrik fiyatlarının fahiş hale geleceğini söylemiştir. Ancak yurtdışından ve uluslararası sermaye kuruluşlarından gelen ses dışında kulaklarını herşeye tıkayan gelmiş geçmiş hükümetler, EMO'yu duymamayı tercih etmiştir.

ÇEAŞ ve KEPEZ bundan sonra kamu işletmesi olarak kalmalı ve öyle yönetilmelidir. Ülkemizin enerji alanını tam bir bataklık haline gelen politikalar bir an önce terk edilmeli, enerji alanı yeniden tam anlamıyla kamuya devredilmelidir. Bugün yapılmaya çalışılan düzeltmeler, politikalar köklü bir biçimde değiştirilmeli süreci işe yaramayacaktır. Hükümet sonucu değil, bu sonucu yaratan nedeni tartışmadan enerji alanında çözüm üretmeyecektir.

Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu 12 Haziran 2003

